Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 108 (13.370).
17 МАЙ 1966 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ҚИЗҒИН УЧРАШУВЛАР

ПОРТ-САИДДА

ПОРТ-САИД, 16 май. ТАСС махсус мухбирлари **А. Ступак** билан **И. Березниковский** хабар берадилар.

Бугун Порт-Саид Совет Иттифоқидан келган олий меҳмонларни зўр самимият билан кутиб олди. СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Совет ҳукумат делегациясининг аъзолари «Ҳуррият» теплоходида президент Жамол Абдил Носир ҳамда Бирлашган Араб Республикасининг бошқа давлат ва расмий кишилари билан бирга Мисрнинг мана шу қаҳрамон шаҳрига келишди.

Порт-Саидда совет меҳмонлари тантанали вазиятда қабул қилиб олинди. Совет меҳмонлари президент Носир билан бирга очиқ автомашиналарга тушиб, шаҳар томон йўл олдилар. Қаҳрамон шаҳар кўчалари СССР ва Бирлашган Араб Республикасининг байроқлари, плакатлар, транспарантлар ва табрик шиорлари билан байрамдагидек безатилган эди. Шаҳар кўчалари ва майдонларигина эмас, уйларнинг ҳамма балконлари ва ясси томлари ҳам шаҳар аҳолиси билан лиқ тўлган эди. Улар араб—совет дўстлиги ҳамда Бирлашган Араб Республикаси билан СССР халқларининг қардошларча бирдамлиги шарафига айтилаётган хитоблар ва гулдурос карсаклар остида Порт-Саиднинг янги районларини айланиб чиқдилар.

1956 йилда Порт-Саидни ҳимоя қилиб, ҳалок бўлган курашчилар хотираси учун «Майдон Ашшуҳадо»да ўрнатилган обида олдида А. Н. Косигин шу обидага Совет ҳукумат делегацияси номидан гулчамбар қўйди.

(Давоми учинчи бетда).

КПСС XXIII съезди қарорларини амалга оширамиз

СОВЕТЛАР ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Е. НАСРИДДИНОВА,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Партиямиз коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда халқнинг ижодий кучига таянади, экономика ва маданиятнинг барча соҳаларида меҳнаткашлар ташаббускорлигини ва активлигини ҳар томонлама ошириб боради ҳамда шу асосда Ленин партиясининг планларини, қарорларини амалга оширади. Оммавий ташкилотлар системасида давлатимизнинг сиёсий ўзагини ташкил этувчи меҳнаткашлар депутатлари Советлари алоҳида ўринга эга. КПСС XXIII съезди Советларнинг коммунистик жамият қурилишининг янги босқичидаги вазифаларини белгилаб, Советларнинг давлат ҳокимияти ҳамда халқнинг энг оммавий ижтимоий ташкилотлари сифатидаги ролини ёрқин кўрсатиб берди. Чиндан ҳам Советлар фаолиятида Совет давлатининг социалистик демократизми ёрқин ифодаланган. Улар орқали кенг омма давлатнинг ва ижтимоий ишларнинг барча соҳаларини бошқаришда иштирок этадилар.

Владимир Ильич Ленин омманинг давлатнинг барча ишларида иштирок этувини таъминлаш Улуғ Октябрь қўлга киритган ғалабаларни мустаҳкамлаш ва бойитишнинг бирдан-бир ҳал қилувчи шарти, партия чизиб берган йўлдан мақсад сари зафарли юришнинг бирдан-бир асоси эканлигини таъкидлаган эди. Партия В. И. Лениннинг доно кўрсатмаларини амалга ошира бориб, КПСС Программасида белгиланган бош йўлни оғишмай амалга оширмоқда. Социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантирмоқда ва барча гражданларни давлатни бошқаришга, хўжалик ҳамда маданий қурилишга раҳбарлик қилишда актив фаолият кўрсатиш учун барча шароитларни яратиб бермоқда. Советлар орқали аҳолининг кенг қатлами экономика, маданият ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда кун сайин тобора актив ва кенг қатнашаётир. Буни республикамиздаги меҳнаткашлар депутатлари Советлари фаолиятида ҳам яққол кўриш мумкин. Улар сафида ҳозир 75 мингдан ортиқ халқ вакиллари ишламоқда. Ярим миллиондан ортиқ активлар Советлар ишига катта ёрдам бериб, турли жамоат ташкилотларида ишлаётирлар.

Советлар халқ хўжалигини ривожлантириш, аҳолига маданий-маиший хизматни яхшилаш масалаларини ҳал этишда фаол ташаббус кўрсатаётирлар. Бу соҳада Хива район Совети ва унинг ижроия комитетининг хўжаликка раҳбарлик соҳасида тўплаган кўпгина тажрибалари диққатга сазовордир. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифалари район Советининг диққат марказида турибди. Мазкур конкрет масалалар сессияларда, ижроком мажлисларида муҳокама қилинади. Бу масалаларга доимий комиссияларнинг, барча депутатларнинг диққат-эътибори тортилган. Албатта, гап масалаларни муҳокама қилишдагина эмас, балки энг муҳими ижрони, кундалик назоратни уюштириш, колхоз ишлаб чиқаришидаги камчиликларни бартараф этиш учун изчил курашиш, деҳқончилик маданиятини ошириш учун тинмай интилиш керак. Хива район Совети ана шуларга амал қилгани учун ҳам яхши ютуқларни қўлга киритмоқда. Ҳеч шубҳа йўқки, пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари бўйича олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришда район Советининг ҳам катта ҳиссаси бор. Ўтган йили районда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 35,2 центнердан «оқ олтин» йиғиб олинди. КПСС XXIII съезди қарорларидан руҳланган Хива район меҳнаткашлари беш йилликнинг дастлабки йилини яна катта муваффақиятлар билан кутиб олиш, давлатга янада кўп пахта, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар топшириш учун курашаётирлар.

Пахта етиштиришни бутун чоралар билан ошириш республикамиз меҳнаткашларининг бош вазифасидир. Бинобарин, бу масала Советларнинг фаолиятида ҳам бош масала бўлиши лозим. Советлар Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз зиммасига олган юксак мажбурият — 1966 йилда Ватанга камида 3 миллион 750 минг тонна «оқ олтин» топшириш вазифасини муваффақиятли бажаришга бутун кучларини қаратишлари лозим.

Советлар меҳнат ресурслари ва табиат бойликларидан тўғри ва тўла фойдаланиш учун, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, савдо ва умумий овқатланиш, маданий-маиший хизматни янада яхшилаш, шаҳарларни ободонлаштириш, қишлоқ, посёлкалар қурилиши, уй-жой ва йўл қурилиши масалалари билан актив шуғулланишлари керак.

Бу соҳадаги муҳим тадбирлардан бири КПСС XXIII съезди кўрсатиб ўтганидек, сессияларнинг аҳамиятини ошириш, улар ишини активлаштиришдир. Маълумки, тўла ҳокимлик ва коллектив раҳбарликнинг органлари бўлган сессияларнинг роли катта. Сўнгги йилларда кўпчилик Советлар сессияларга диққат-эътиборни кучайтирдилар, уларни ўтказиш муддатларини қатъий сақламоқдалар. Сессияларда саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, савдо, маданий хизматни янада ривожлантиришга қаратилган муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда. Сессияларни тайёрлаш ва ўтказишда ҳам кўпгина янгиликлар юзага келди. Фарғона, Андижон, Тошкент областларининг, Тошкент шаҳрининг қатор Советларида сессия бошланмасдан анча олдин қарор лойиҳаси меҳнаткашлар коллективларига тарқатилади, маҳаллий радио орқали ўқиб берилади, матбуотда эълон қилинади. Бу эса белгиланган тадбирларни амалга оширишда кенг омманинг иштирокини, меҳнаткашларнинг таклиф ва маслаҳатларини ҳисобга олиш имконини бераётир.

Лекин ҳамма жойда ҳам Советларнинг сессияларига етарли аҳамият берилаётир, деб бўлмайди. Айрим жойларда уларнинг роли камситилмоқда. Сессиялар ўз муддатида ўтказилмаяпти, уларнинг савияси паст. Масалан, ўтган йили Қорақалпоғистон АССРдаги 42 Советда сессияларни ўтказиш Конституция муддатларини қўпол бузган ҳолда олиб борилган.

Сўнгги йилларда доимий комиссияларнинг сони ўсганлигини қайд қилиб ўтиш лозим. Масалан, Ўзбекистон ССР Олий Советида ҳозир 15 та доимий комиссия бўлиб, улар сафига 264 киши бирлашган. Ҳозирги чақириқда маҳаллий Советларнинг 8.766 доимий комиссияси тузилди. Бу ўтган чақириқларга нисбатан 1.500 та кўпдир. Маҳаллий Советларнинг доимий комиссияси сафига 64 минг киши, ёки бутун депутатлар составининг 85 проценти кирган. Депутатларнинг аксарият кўп қисмини доимий комиссиялар ишига жалб этиш Советлар ишининг савиясини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Лекин гап фақат доимий комиссияларнинг сони ўсиб бораётганида эмас. Энг муҳими доимий комиссияларнинг фаолиятини ошириш, уларнинг кучи, диққат-эътиборини амалий ишларга қаратишдир.

Доимий комиссияларнинг ишини бундан буён ҳам активлаштириш, ҳар бир комиссиянинг конкрет иш билан шуғулланмоғига эришмоқ керак. Олий Совет ва маҳаллий Советлар системасида сессияларда доимий комиссияларнинг ҳисоботи ва қўшимча докладларини тинглашдек яхши ташаббусни янада кенгайтириш даркор.

Советлар фаолиятини янада демократлаштиришда ҳар бир депутатнинг фаолиятини ҳар томонлама кучайтириш, унинг халқ олдидаги, Советлар олдидаги масъулиятини ошириш тақозо этилади. Ҳар бир депутат, — дейилади КПСС Программасида, — давлат фаолиятида актив қатнашмоғи лозим ва конкрет ишни бажармоғи керак.

Советлар депутатларининг аксарияти ўзларининг халқ олдидаги бурчларини чуқур англаган ҳолда жойларда катта ишларни олиб бораётирлар, Советларнинг барча фаолиятида кенг қатнашаётирлар, сайловчилардан тушаётган наказларни ўз вақтида бажармоқдалар. Депутатлар фаолиятини активлаштиришда микрорайонлар бўйича тузилган депутатлик группалари муҳим роль ўйнаётир. Ҳозирги вақтда республикада 4 мингдан ортиқ депутатлик группаси ишлаб турибди. Турли Советлар депутатларининг биргаликдаги ҳаракати натижасида сайловчиларнинг шаҳар, қишлоқ, посёлка ободончилигини янада ошириш, коммунал, савдо, маиший хизматни яхшилаш масалаларини муваффақиятли ҳал этиш мумкин бўлаётир. Советларнинг фаолиятини янада яхшилашда партия ташкилотлари уларга яқиндан ёрдам беришлари даркор. Шу нарса қувончлики, сўнгги йилларда партия органлари Советларнинг ишига диққат-эътиборни кучайтирдилар, уларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳақида доимий ғамхўрлик қилмоқдалар.

Ҳозирги пайтда бутун мамлакатимизда 1966 йил 12 июнда бўладиган СССР Олий Советига сайловларга қизғин тайёргарлик бораётир. Бу муҳим сиёсий кампания меҳнаткашларнинг меҳнат ва сиёсий руҳи кўтарилган бир шароитда ўтмоқда.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари сайловга ташкилий тайёргарлик кўриш учун катта иш олиб боришлари, сайловчилар ўртасида агитация ишларини кенгайтиришлари керак. Сайловга тайёргарлик кетаётган ҳозирги пайтда маҳаллий Советлар халқ олдида ҳисоб бераётирлар. Сайлов олди йиғилишларида меҳнаткашлар Советлар ишидаги ютуқлар билан биргаликда камчиликларни ҳам очиб ташламоқдалар, буни тузатиш учун ўзларининг таклиф ва мулоҳазаларини айтмоқдалар. Советлар, ижроия комитетлар, уларнинг бўлим ва бошқармалари танқидий мулоҳазалардан, меҳнаткашларнинг таклифларидан амалий хулосалар чиқариб олишлари лозим.

Тошкентда юз берган табиий офат натижасида пойтахт маҳаллий Советлари, шунингдек республиканинг барча совет органлари олдига катта ва сира кечиктириб бўлмайдиган вазифалар қўйилди. Бу — зилзила оқибатларини тез тугатишдир. Зилзиладан жабр кўрган кишиларни уй-жой билан таъминлаш ҳамда уларга маиший хизматни яхшилаш учун катта ишлар қилиш керак. Энг муҳими ҳар бир оилага, ҳар бир кишига катта ғамхўрлик кўрсатайлик!

Шубҳа йўқки, маҳаллий Советлар ўзларининг бой тажрибаларидан фойдаланиб, мана шу масъулиятли ишларда ўзларининг уддабурон ташкилотчи, юклатилган вазифаларни шараф билан бажаришга ҳамиша қодир эканликларини кўрсатадилар.

КПСС XXIII съезди қарорларидан илҳомланган республика меҳнаткашлар депутатлари Советлари ўз ишлари савиясини янада юқори даражага кўтарадилар, омма билан алоқаларини мустаҳкамлайдилар, уларни бошқарув ишларига янада кўпроқ жалб этадилар, янги беш йилликнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли бажариш учун тинмай курашадилар.

ДЎСТОНА ҚУТЛОВЛАР

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Камбоджа давлатининг бошлиғи Самдек Нородом Сианукка телеграмма юбориб, Совет Иттифоқи билан Камбоджа ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилган куннинг ўн йиллиги муносабати билан шахсан унга, дўст Камбоджа ҳукуматига ва бутун халқига самимий қутловларини изҳор этдилар.

Камбоджа давлатининг бошлиғи Нородом Сианук ва Министрлар Советининг Раиси Нородом Кантол шонли сана муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Подгорнийга ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Косигинга қизғин қутловлар изҳор этдилар. (ТАСС).

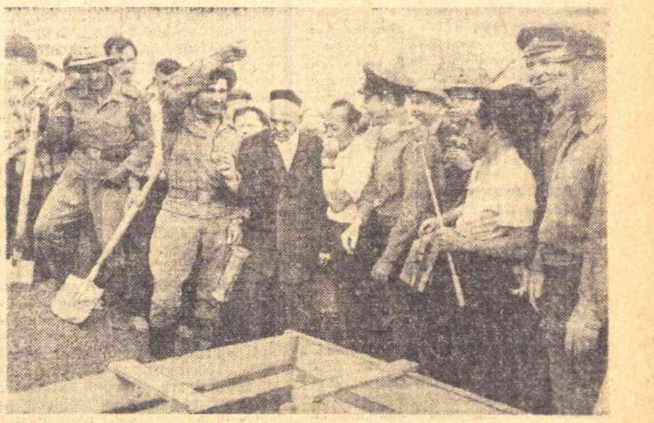

Кеча Сергели посёлкасида катта митинг бўлди. Суратларда: (чапда) Тошкентнинг йўлдоши — Халқлар дўстлиги шаҳри қурилишига бағишланган митинг; (ўнгда) биринчи уй пойдеворига эсдалик хати солинган идишни қўйиш пайти.

И. Глауберзон фотолари.

ДЎСТЛИК ШАҲРИ

ТОШКЕНТ ЙЎЛДОШИ — ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ШАҲРИГА ПОЙДЕВОР ҚЎЙИЛДИ

Зилзила оқибатларини тугатиш тадбирларининг кўлами кун сайин кенгайиб, имкониятлари ортиб бормоқда. Оғир табиий офатни мардлик ва оқиллик билан енгаётган тошкентликлар партия ва ҳукуматимиз, қардошларимиз, ҳарбий қурувчиларимиз катта ғамхўрлик қилаётганликларини эшитиб хурсанд бўлмоқдалар.

16 май тонгиданоқ тошкентликлар Сергелида қуриладиган Тошкент шаҳрининг йўлдоши — Халқлар дўстлиги шаҳрининг пойдеворига бугун биринчи ғишт қўйилар экан деган хушхабарни эшитдилар. Бу тантанали маросим кундуз соат 4 га белгиланган бўлса ҳам эрталабданоқ одамлар оқими кела бошлади.

Бўлажак шаҳар кираверишига қўйилган катта лойиҳа олдида кишилар гавжум эди. Улар катта қилиб чизилган бўлажак шаҳар лойиҳасини кўриб, унда қуриладиган биноларни кўз олдиларига келтирардилар.

Лойиҳа авторлари — москвалик А. В. Андрюшенко, А. В. Стременов ўртоқлар бўлажак шаҳар қиёфаси, бинолари, хиёбонлари ҳақида сўзлардилар. Шаҳарда 150 минг квадрат метр уй-жой биноси қурилади. Бинолар бир, икки қаватли бўлади. Уларда газ, водопровод, канализация ишлаб туради. Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхона ва муассасалари қад кўтаради. Кишиларнинг ишдан бўш вақтларини кўнгилли ўтказишлари учун катта маданият ва истироҳат боғи, кўл барпо этилади.

Шаҳар тез суръатлар билан қурилади. Йиғма уйларнинг 50 минг квадрат метри шу йил Улуғ Октябрь байрами кунигача, 25 минг квадрат метри биринчи январгача қурилиб фойдаланишга топширилади. Қолган 75 минг квадрат метр уй-жойнинг калити 1967 йилнинг биринчи апрелида топширилади. Бундай суръат, бундай қудрат совет тузумига, совет халқларининг бузилмас дўстлигига яна бир боқий ҳайкал бўлиб қолади.

Соат 4. Ўзбекистон партия ва ҳукумат раҳбарлари, меҳнаткашлар вакиллари иккита юк машинаси бир-бирига уланиб қилинган минбарга чиқадилар. Бу ердан кечагина «Қорасув» совхозига қарашли бўлган ерларда барпо этилган чодирлар, қудратли механизация, жой-жойларга тушириб қўйилган терма уй бўлаклари кўзга ташланади.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. Р. Расулев Сергелида қуриладиган Халқлар дўстлиги шаҳри пойдеворини қуришга бағишланган митингни қисқача кириш сўзи билан очади. Ўртоқ С. Р. Расулев бу ерга тўпланган меҳнаткашлар вакиллари номидан бош панасиз қолган тошкентликларга ёрдам қўлини чўзган қардош халқларга, меҳнатсевар ва қудратли Совет Армиясининг шонли қурувчиларига миннатдорчилик билдиради.

Минбарга Тошкентдаги 153-қурилиш трестининг бетончиси Карим Қаюмов чиқади. У Ўзбекистон қурувчилари, шу жумладан кўркам Чилонзорни, Високовольтная, Студентлар шаҳарчаларини барпо этган тошкентлик бинокорлар гўзал Тошкентни барпо этишда ҳам кучга-куч қўшиб ғайрат билан ишлашларини айтади.

— Табиий офат совет кишилари иродасини буколмади. Буни бизнинг коллективимиз ишида ҳам яққол кўриш мумкин, — дейди сўзга чиққан «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг мастери В. С. Орешкина. — Зилзила цехларимизга, машина-ускуналаримиз турган хоналарга шикаст етказди. Аммо биз бунда саросимага тушиб ишни тўхтатганимиз йўқ. Имконияти бор хоналарни тезда ремонт қилиб, ҳовлига чодир қуриб ишлаб чиқаришни давом эттирдик. Биз СССР Олий Совети сайловини муносиб совғалар билан кутиб оламиз.

СССР Мудофаа министрлиги ҳарбий қурувчиларининг вакили генерал-майор Б. Л. Лифшицнинг сўзини митинг қатнашчилари марок билан тингладилар. У Москва Ленинград, Балтиқ бўйи, Прикарпат ва бошқа ҳарбий округ қурувчилари навқирон Тошкентни тиклашга якдиллик билан отланганликларини айтди. Ҳарбий қурувчилар бошпанасиз қолган тошкентликларнинг уй-жой билан таъминланишига нақадар катта аҳамият бераётганликларини, Халқлар дўстлиги шаҳрини қуришда ўз меҳнатларини аямайдилар, деди.

Туркистон ҳарбий округининг вакили генерал-лейтенант Л. И. Бауков Совет Армиясининг илғор отрядларидан бири бўлган Туркистон ҳарбий округи солдатлари қурувчилар сафида ғайратга-ғайрат қўшиб ишлашларини, бу билан фахрланишларини айтди.

Минбарга КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов чиқади. Ўртоқ Ш. Р. Рашидов Сергелида Халқлар дўстлиги деб аталувчи Тошкент йўлдошининг қурилиши совет халқлари дўстлигини, ҳамкорлигини яна бир марта намойиш қилишини айтади. Биз бу табиий офат оқибатларини тугатишда ёлғиз эмасмиз. Буни биз Россия, Украина, Белоруссия, Болтиқ бўйи республикаларидан, Грузия, Арманистон ва Озарбайжондан, Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Қозоғистондан ҳамда бошқа шаҳарлардан келаётган ёрдамда ҳис этяпмиз.

Тошкентликлар халқлар дўстлигининг ажойиб намунасини кўриб қувонмоқдалар. Бу дўстликни биз турли миллат фарзандларидан иборат Совет Армиясининг монолит бирлигида ҳам яққол кўриб турибмиз. Ҳарбий қурувчиларнинг Тошкентга кўрсатаётган ёрдамларини партия, халқ ва Ватан юқори баҳолайди. Ҳарбий қурувчилар зиммасига оғир ва шарафли вазифа юкланди. Улар навқирон Тошкентни, шу жумладан Халқлар дўстлиги шаҳарчасини қуришда ўз қудратларини яна бир марта намойиш қиладилар.

Тошкент бир вақтлар нон шаҳри деб аталарди. Кейин у бойиб, тинчлик ва ижодий меҳнат шаҳрига айланди. Энди у дўстлик шаҳри бўлиб қолади. Ҳадемай яқин орада навқирон Тошкент жамол очади.

Туркистон Ҳарбий округи Сиёсий бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари А. В. Дебалюк бўлажак шаҳарчанинг биринчи биноси пойдевори тагига қўйиладиган, ҳозирги кунимизни эслатиб турадиган хатни ўқиб эшиттиради. Шундан сўнг митинг ёпиқ деб эълон қилинади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, кекса бинокор Хожи Қосимов, солдатлардан сержант Саид Шарипов ва бошқа ўртоқлар устига «1966 йил 16 май» деб ёзилган, зангламайдиган пўлатдан ясалган ва ичига ёдгорлик хати солинган идишни пойдевор тагига қўядилар ва цемент шағал аралаш қоришмани қуядилар.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, М. Абдураззоқов, М. Турсунов ўртоқлар қатнашдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРИ ВА ПИЛЛАЧИЛАРИГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Пахта ва пилла ҳосилдорлигини оширишдаги муваффақиятлари учун қуйидагиларга **Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин:

Алиев Алимирза Алиевич — «Голодностепстрой» бошқармаси «Дренажстрой» трести 2-дренаж қурилиши бошқармасининг бульдозер машинисти.

Дадажонов Мамажон — Андижон область Ленин районидаги Ильич номли колхознинг бригадири.

Журавлев Василий Иванович — Аму-Бухоро канали қурилиши 3-қурилиш бошқармасининг экскаватор машинисти.

Жўраева Рўзихон — Андижон область Москва районидаги «Қизил Юлдуз» колхозининг аъзоси.

Иброҳимов Юнусали — Фарғона область Ўзбекистон районидаги Жданов номли совхознинг бригадири.

Иномов Тожиддин — Андижон область Янгиқўрғон районидаги Навоий номли колхознинг бригадири.

Қудратов Шоймардон — Сурхондарё область Шўрчи районидаги Охунбобоев номли колхознинг бригадири.

Мадалиев Фозил — Тошкент область Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз раиси.

Маткаримов Йўлдош — Қорақалпоғистон АССР Хўжайли районидаги Ленин номли колхоз звено бошлиғи.

Раҳимқулов Машраф — «Ферганаводстрой» трести 5-қурилиш монтаж бошқармасининг старший экскаватор машинисти.

Раҳимов Карим — Хоразм область Шовот районидаги Киров номли колхоз раиси.

Раҳимов Тўра — Хоразм область Янгиариқ районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг бригадири.

Санақулова Саодат — Сирдарё область Жиззах районидаги Жданов номли колхозининг бригадири.

Тешаев Самижон — Фарғона область Киров районидаги Киров номли совхозининг тракторчиси.

Ҳасанов Бобоёр — «Сурхансовхозводстрой» трести «Сурханводстрой» қурилиш-монтаж бошқармаси бетончилар бригадири.

Худайназарова Тўтихон — Фарғона область Фарғона районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхознинг бригадири.

Чачи Мустафо — Тошкент область Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг бўлим бошқарувчиси.

Шарипов Абдусаттор — Андижон область Чуст районидаги «Коммуна» колхозининг бригадири.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 йил 30 апрель.

ЭНГ МУНОСИБ КИШИЛАРГА МУКОФОТЛАР

Пахта ва пилла етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтириш соҳасида эришилган муваффақиятлар учун СССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР пахтачилик ва пиллачилик илғорларининг катта бир группасини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Республика қишлоқ хўжалигининг энг кўп ўрнак кўрсатган илғорларидан ўн саккиз кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

163 киши Ленин ордени билан мукофотланди. Илғор колхозчилар, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари ходимларидан кўп киши Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари билан, «Шавкатли меҳнат учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медаллари билан мукофотланди.

Қуйидагилар Ленин ордени билан мукофотланди

Ломоносов Владимир Григорьевич — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари.

Михельсон Борис Александрович — «Ўзгипроводхоз» институтининг лойиҳалаш бўйича бош инженери.

Рижов Сергей Николаевич — Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг лабораторияси мудири.

Пеплов Эвальд Эрнестович — «Средазгипроводхлопок» институти бўлимининг бош инженери.

Мукофотланганларнинг рўйхати область газеталарида босилади.

Расмий хабарлар

ЛАОСЛИК ҲУРМАТЛИ МЕҲМОНЛАР МОСКВАГА КЕЛИШДИ

МОСКВА, 16 май. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми томонидан дам олиш учун Совет Иттифоқига таклиф этилган Лаос қироли Шри Саванг Ваттхана ҳазрат олийлари. Лаос қироличаси ҳазрат олиялари ва шаҳзода Си Саванг бугун Душанбадан Москвага келишди.

Лаос ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ҳурматли меҳмонларни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

МОСКВАДА ХАЛҚАРО ВИСТАВКА ОЧИЛДИ

16 майда СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида «Ҳозирги замон қишлоқ хўжалик машиналари ва ускуналари» халқаро виставкаси тантанали вазиятда очилди. Бутуниттифоқ савдо палатаси Президиумининг раиси М. В. Нестеров Москва виставкасининг қатнашчиларини ва виставкага келган меҳмонларни табриклади.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров шу ерда ҳозир бўлган кишиларга қарата нутқ сўзлади. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЭФИОПИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Эфиопия парламентининг таклифига биноан, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Г. С. Дзоценидзе бошчилигидаги СССР Олий Совет делегацияси 16 майда расмий визит билан Москвадан Аддис-Абебага жўнаб кетди. Делегация составида СССР Олий Советининг депутатларидан Э. Г. Тиниурист, Н. Г. Коритков, Г. В. Николаева, К. Жапаров, В. О. Коломийченколар бор. (ТАСС).

Жаҳон Обидованинг хотирасини абадийлаш

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Жаҳон Обидованинг хотирасини абадийлаш тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар.

Жаҳон Обидованинг Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун курашда актив қатнашганлигини ва унинг республикада социалистик қурилишдаги хизматларини эътиборга олиб, Тошкент область Оржоникидзе районидаги Нанай қишлоғи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан, Жаҳонобод қишлоғи деб аталадиган бўлди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, Тошкент тамаки фабрикаси ва Тошкент область Оржоникидзе районидаги 99-мактаб Жаҳон Обидова номига қўйилди, Тошкент шаҳридаги Карамуртская кўчаси Жаҳон Обидова кўчаси деб аталадиган бўлди.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ПОЙТАХТИМИЗ МАДҲИ

Одамнинг иродаси, унинг мардлиги бошга кулфат тушганда билинади. Севимли пойтахтимиз— Тошкент меҳнаткашлари ҳам табиий офат оқибатларини мардонавор туриб енгмоқдалар. Ўз шаҳрини жон-дилидан севган ҳар бир тошкентлик қурилиш-тиклаш ишларида актив қатнашмоқда.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси ўзининг ўтган якшанба сонини меҳнатсевар, руҳи тетик тошкентликларга бағишлади. Унинг саҳифаларида пойтахт кўчаларидаги қурилиш-тиклаш ишлари, бунда қатнашаётган кишиларнинг фидокорлигига бағишланган хилма-хил материаллар бор. Чунончи, «Дўстлар қалбидасан, она шаҳрим» сарлавҳали корреспонденцияда қардош халқларнинг, шунингдек республикамиз бошқа областлари меҳнаткашларининг Тошкент аҳолисига кўрсатаётган ғоят катта ғамхўрликлари, ёрдамлари ҳақида гап боради. «Тез ва соз қурамиз», «Ташвишга ўрин йўқ», «Колхозимизга келинг» сарлавҳали хат-хабарлар, мақолаларда совет кишиларининг ажойиб фазилатлари, азим Тошкентнинг бўлғуси жамоли ҳақида ҳикоя қилинади. Бундан ташқари, газета саҳифаларида Тошкентдаги зилзила оқибатларини тезроқ тугатишга бағишланган хилма-хил материаллар бор.

Тошкент сейсмик станцияси хабар беради

Сўнгги суткада яъни 16 май эрталаб соат 5-23 гача бўлган давр ичида ернинг 8 марта кучсиз тебранганн қайд этилди. Тўрт марта 2 баллдан камроқ, икки марта 2 балл, бир марта 3 балл, бир марта 5,5 балл куч билан силкинди. 16 май куни кундузи ҳам кучсиз тебранишлар бўлиб турди. Соат 6-36 да 4-5 балл, соат 14-21 да 4,5 балл ер тебраниши қайд этилди.

Хатларингизга жавоб берамиз

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

Шўрчи район сил насаллар санаторийсининг бош врачи Болта Раҳимов санаторийда ишламаган кишиларга ҳақ ёзиш ва ёрдамчи хўжаликда тайёрланган маҳсулотларни қонунсиз олиш йўли билан 6 минг сўмдан кўпроқ маблағни ўзлаштирди. Бу факт хўжаликнинг молия фаолияти тафтиш қилинганда аниқланди. Лекин тергов органларининг ходимлари уни қилмишига яраша жазолаш ўрнига жиноят изини хаспўшлаб келмоқдалар. Масалага редакция аралашувини илтимос қиламиз.

Редакция бу хатни Шўрчи район ижроия комитетига юбориб, унда келтирилган фактларни текшириб кўришни, масалага юзаки қараган тергов органларининг баъзи ходимларини тартибга чақиришни илтимос қилди. Олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Район прокуратураси Болта Раҳимов устидан жиноий иш қўзғатди, тергов олиб бормоқда. Ўз вазифасига совуққонлик билан қараган тергов органлари ходимлари қаттиқ тартибга чақирилди.

ТОШКЕНТ МАЙ КУНЛАРИДА

Николай ГРИБАЧЕВ
«Правда»нинг махсус мухбири.

Фантазияси бор кишилар Тошкент зилзиласи тўғрисида гапирганларида, у «қутурган туяга икки ҳафта миниб юргандек» ҳодиса бўлди дейишади...

Аммо дарҳол аниқлаб шуни айтмоқ керакки, бундай қутурган туяни бутун шаҳар эмас, балки асосан унинг маркази миниб юрди. Кўтариб, силкитиб, қимирлатиб, чайқатиб турди. Ер остидан гувуллаган шовқинлар эшитилди ва деворлар қулай берди. Ҳатто эски бозор районида ҳам кам учрайдиган кекса диндор ўзбеклардан бири зилзиланинг сабабини изоҳлаб бундай деди: «Қизлар сочларини ўриб юриш ўрнига бошларига ажи-бужи қилиб диккайтириб қўйишга одатландилар. Калта-калта кўйлаклар кийиб юришибди. Ернинг ғазаби келдида!». Олимлар ўз мулоҳазаларини лўнда қилиб айтиб беришди: Бу зилзила янгилик эмас, Каржантов синиги бўйлаб силжиш содир бўлди. Бундай ҳодиса 1868 йилда ҳам рўй берган эди. Ўша вақтда қизлар сочларини қадимий вақтлардагидек ўрар, узун кўйлаклар кияр эдилар.

Бироқ, сабабларини изоҳлаш билан оқибат енгиллашиб қолмайди. Зилзила қаерда бўлмасин, одамлар ҳаётига қийинчилик келтирадиган табиий офатдир. Бу офатнинг оғирлиги социал тузумга боғлиқ бўлади, умуман жамиятнинг уюшқоқлигига қараб, бу оғирликни енгиллаштириш мумкин, ниҳоят оқибатларни йўқотиш ҳам мумкин. Аммо инсон ҳозирги замон техникасининг мўъжизалари билан ҳар қанча қуролланганига қарамай, бундай оқибатларнинг олдини олиш унинг қўлидан келмайди. Апрель ойининг охири ва май ойининг биринчи ярмидаги Тошкент нотинч ва ташвишли ҳаёт кечирмоқда, унинг доираси чекланган манзарасидаги баъзи дета给лар фронтдаги ҳолатни эслатади, деса бўлади — кўп йўлкаларда ғишт парчалари уюлиб ётибди. Қайта тиклаш мақсадга мувофиқ эмас деб топилган эски бинолар олиб ташланмоқда. Шаҳарда ҳарбийлар кўпайиб қолди. Улар ремонт қилиш ва қуришдан иборат тинчлик даврининг ишлари билан банд.

Масалан, мен, — фақат менгина эмас, ўйлайманки, бошқа кишиларда ҳам, — зилзила деганда кўз олдимизга Ашхобод ва Скопледаги вайроналикларнинг манзаралари пайдо бўлади, шуларнинг суратлари бутун дунёга маълум. Лекин бундай тасаввур қилиш хато. Самолётда учиб кела туриб Тошкентга яқинлашганингизда вайроналикларни кўраман, деб қидириш беҳуда оворагарчилик бўлади. Кўм-кўк либосга бурканган бу шаҳарда бутун-бутун томлар кўзга ташланади, ҳар сафаргидек фабрикаларнинг осмонга қаққайиб турган саккиз ёки тўққизта баланд трубаларини, ҳар сафаргидек шу трубалардан чиқиб турган паға-паға тутунларни кўрасиз. Бу тутунлар фабрикаларнинг бемалол ишлаб турганидан дарак беради. Совет Шарқидаги энг катта ва гўзал шаҳарлардан бири бўлган бу шаҳарда диққатга сазовор ҳеч бир воқеа бўлмагандек ҳис қилинади.

Аэропортда самолётдан чиқишингиз билан ҳамма нарса ўз жойида турганлигини, ҳатто ёр-биродарларини кузатиб қўйиш учун гуллар кўтариб келган кишиларни кўрасиз. Электр, сув, темир йўл ва шаҳар транспорти, хуллас шаҳарнинг мана шу асосий коммуникациялари қалай, ишлаб турибдими, деб дарров савол берганингизда «ҳаммаси жойида» деган жавобни оласиз. Ҳақиқатан ҳам шундай —уйларга ва корхоналарга одатдагидек электр токи бериб турилибди, вокзал ҳам ўз жойида аввалгича турибди. Ҳар бир жўмракда сув бор, телефон ва телемарказ ишлаб турибди. Фақат электр чироқлари, жўмраклар камроқ ва телефон абонентлари камроқ, холос. 28 мингтадан кўпроқ уй вайрон бўлган, 35 мингга яқин оила бошпанасиз қолган. Партия ва давлат раҳбарлари Леонид Ильич Брежнев билан Алексей Николаевич Косигин энг кучли зилзила бўлган куннинг эртасигаёқ, бу ерга келганликлари ҳам тасодифий эмас. Улар одамларнинг ҳаёти, сиҳат-саломатлиги ва тақдирини ўйлаб ва шунинг ғамини еб дарров етиб келишди. Ернинг қаъри қандай гумбирлаб силкинаётганлигини ҳам улар ўз кўзлари билан кўрдилар ва ҳис қилдилар.

Хўш, қандай ҳодиса рўй берди?

Ростини айтсам, Тошкентда зилзиладан атиги ўнга яқин киши ҳалок бўлди ва юздан сал кўпроқ киши жароҳатланганлиги сабабли кўчириб олиб кетилди, деб матбуотда ва радио орқали ҳеч бир изоҳланмай эълон қилинган фактларга унчалик ишонгим келмади. Шош-машошарлик билан берилган бу хабарда хатога йўл қўйилмаган микан, деб ўйладим. Йўқ, бу фактларнинг ҳаммаси тўғри бўлиб чиқди. Тошкент зилзиласининг характери алоҳида бўлганлиги учун аҳвол шундай, деб менга тушунтириб беришди. Зилзила зарби 5-8 километр чуқурликдан урилган. Бундай зарбнинг ўзи ҳам хатарли албатта, лекин бу зарб пастдан тиккасига кўтарилган, тупроқнинг ён томонларига каттароқ силжиши рўй бермаган. Шунинг учун ҳам янги замонавий катта бинолардан биронтаси вайрон бўлгани йўқ. — бундай бинолар нисбатан бир озгина ремонт қилиб тузатса бўладиган тарзда шикастланган.

Айни вақтда баъзи жойларда революциядан олдин асосан хом ғиштдан ва пахсадан қурилган бир қаватли ва ҳатто икки қаватли эски иморатлардан иборат деярли бутун-бутун кўчалар сафдан чиққан. Ҳужжатлардан бирида бундай биноларни бульдозер билан суриб ташлаш керак, дейилади. Бундай шикастланган бинолар айниқса Восточная, Железняк, Лоҳутий, Братская кўчаларида ва Алишер Навоий театри атрофидаги бошқа баъзи кўчаларда кўпроқ учрайди. Революцияга қадар Тошкент мана шундай иморатлардан иборат шаҳар эди. Энг бой ва саноати ривожланган республикаларимиздан бири бўлган Ўзбекистон пойтахтида гарчи кейинги йилларда янги бинолар жуда кўп қурилган бўлса ҳам, — бу ерда шаҳарнинг Чилонзор деб аталган Янги Черёмушкаси бор, — аҳоли шаҳардаги қурилишнинг кўпайишига қараганда тез ошиб борганлиги сабабли одамлар мана шундай эски иморатларда яшаб келганлар.

Аммо кўриниши жуда кўримсиз бўлган эски бинолар орасида ҳам батамом вайрон бўлган бинолар йўқ. — Бу эски биноларнинг деворларида ҳар томонга тарқалиб кетган тирқишлар пайдо бўлган, баъзиларининг бурчаклари ёрилиб кетган бўлиб, деворларидан бири қулаб тушган бинолар тағин ҳам кам. Лекин шу бинолардан биронтасининг ҳам томи қулаб тушмади. Шунинг учун ҳам, гарчи энг қаттиқ биринчи зилзила одамлар ҳали ухлаб ётган тонг пайтида — соат 5 дан 23 минут ўтганда бўлганлигига қарамай, яхшики, шикастланганлар нисбатан оз бўлди. 10 майга ўтар кечаси қаттиқ зилзила яна такрорланганида эса бу хилдаги уйларнинг ичида одамлар йўқ эди, улар олдинроқ шу уйлардан чиқариб қўйилган эди.

«Қутурган туяга миниб» икки ҳафта лўкиллашнинг биринчи натижаси мана шу. Шу вақт ичида яна икки марта қаттиқ ва 300 тадан кўпроқ сустроқ ер қимирлади. Буларнинг кўпи икки баллдан тўрт баллгача бўлди, етти ярим баллик зилзилани ҳам кўрган одамларнинг фикрича, бундай ер қимирлашлар гарчи кўнгилсиз ҳодиса бўлса ҳам аммо унчалик қўрқитмади.

Нимаики бўлса ҳам зилзила — одамларни асабийлантирадиган бошқа шу каби офатлар орасида даҳшатли офатларнинг бири. Оёқ остидан гувуллаган товуш эшитилиб ҳаммаёқ силкиниб турганида ва атрофингдаги деворлар қирсиллаб ёрилаётганида киши ўзини йўқотиб қўймаслиги, ваҳимага тушмаслиги учун ниҳоят даражада довюрак бўлиши керак. Саросимага тушиб қолганлар ҳам бўлди. Лекин умуман, ўзбеклар пойтахтининг аҳолиси ажойиб чидамлилик, уюшқоқлик, социалистик тарбия ва интизом намуналарини кўрсатди. Қўшнилар бераётган ёрдам хилма-хил ва жуда кўп, уларнинг ҳаммасини айтиб адо қилиб бўлмайди. Бундай ўзаро ёрдамни «абадий» традицион бир ҳол десак ҳам бўлади. Аммо коллектив бўлиб ёрдамлашишнинг ўзи ажойиб иш бўлиши билан бирга, менимча, бундай ёки шунга ўхшаш кутилмаган ҳодисалар учун керакли муайян қимматли тажриба ҳамдир.

Ўзбекистон пойтахти университетининг ва олий ўқув юртларининг студентлари ўз зиммаларидаги шахсий граждонлик масъулиятини жуда яхши тушунганликларини кўрсатдилар — бир мингга яқин киши ёрдам кўрсатиш, граждонларнинг мулкини муҳофаза қилиш, болаларга ғамхўрлик қилиш, тартиб ва осойишталик сақлаш мақсадида дарҳол навбатчилик қилишга киришди. Ўша куни кечаси анча салқин эди, —бундай ер қимирлашлар атайин совуқ, ёмғир ёғиб турган пайтларда ёки куз ва баҳорнинг шундай совуқ пайтларида бўлади, дейишади, — хуллас ўша куни анча совуқ эди, шундай бўлса ҳам кўпгина студентлар худди ҳарбий тревога бўлгандек, фақат пиджакларини кийиб, ёки кўйлакчан ётоқларидан чиқиб келдилар. Шуларнинг биридан «Совуқ эмасми? Музлаб қоляпсан-ку?» деб сўрашибди. У жилмайиб жавоб берибди: «Ҳеч қиси йўқ, югуриб-югуриб ишласам исиб кетаман! Энг муҳими шуки тартиб бўлиши керак!» Шуҳратпарастлик думлари товланиб турган ва миясини чанг босган ҳақиқатан ҳам танқидга сазовор бўлган баъзи курканфат ёшларни танқид қилганимизда баъзан биз уларнинг турмушимиздаги тутган ўрнини бўрттириб кўрсатибгина қолмасдан Ғарбдаги антисовет аммалар ва амакиларнинг бурдсиз умидларига юпатувчи озуқ ҳам топиб берар эдик.

Тошкент студентлари, биринчи навбатда ҳамма ишни уюштирувчи комсомоллар ўз ташаббуслари билан ватанпарварлик ва граждонлик бурчини тушуниш намуналарини намойиш қилиб, бизнинг чинакам ёшларимиз қандайлигини кўрсатдилар. Хўш, «куркасимонлар» қаёқда қолди? Бир йигитнинг таъбири билан айтганда, улар «бамисоли совун кўпиги каби йўқ бўлиб кетди» — бунақаларнинг борлиги кўринмади ва эшитилмади. «Бунақалар шамол бўлмаганида думларини ёядилар».

Тошкент ишчилари ўзларининг социалистик руҳда юксак даражада тарбияланганликларини ва ўзларини турмушнинг чинакам хўжайинлари деб ҳис қилаётганликларини кўрсатдилар. Тошкентнинг асосий саноати зилзиладан шикастланмади, ваҳолонки Ўзбекистон ўз саноати маҳсулотини 71 та чет мамлакатга экспорт қилаётган республикадир. Тошкент саноати янги беш йиллик суръатлари билан ишлаб келди ва ишламоқда. Зилзиладан фақат баъзи ёрдамчи биноларгагина шикаст етди.

Енгил саноатнинг иккита корхонаси — тикувчилик ва пойафзал фабрикалари зилзиладан шикастланди. «Юлдуз» фирмаси шулар жумласидандир. Унинг цехлари бундан юз йил муқаддам бутунлай бошқа мақсадлар учун хом ғиштдан қурилган эски биноларда жойлаштирилган эди. Биринчи зилзилада цехларнинг кўпчилигига шикаст етди — хом ғиштдан қилинган деворлар зилзила зарбасига чидаш бера олмади, қийшайиб кетди, қулаб туша бошлади, деворларда дарз пайдо бўлди. Машина ускуналар омон қолди, чунки уларнинг устига девор ва томлар ағдарилиб тушгани йўқ, аммо бинолар авария ҳолатига тушиб қолди, бу аҳволнинг бирор чорасини кўришдан олдин текшириб чиқадиган мўътабар комиссия уларни кўздан ўтказиши керак эди, шундай бўлса ҳам эрталаб, зилзиладан сўнг дарҳол ишчиларнинг ҳаммаси, бу хилдаги корхонанинг ҳаммасида бўлгани каби кўпчилиги хотин-қизлардан иборат бўлган мана шу ишчиларнинг ҳаммаси фабрикага етиб келишди. Партком секретари, собиқ комсомол Мажидова бундай деди:

— Биз ҳатто бунга ўзимиз ҳам таажжубландик, лекин ҳақиқатдан ҳам шундай бўлди.

— Хўш ишлашнинг иложи бормиди?

— Йўқ. Аммо уларнинг ҳаммаси фабриканинг ғамида эди: фабрика омон қолдимикин, машиналар шикастланмадимикан, деб келишган эди. Уйлари зилзиладан шикастланганларнинг баъзиларини дарҳол қайтариб юбордик. Аммо, кўпчилик «қани, бир илож қилайлик» деб туриб олишди. Шундан бери ишчиларнинг кўпи ўз цехларини ремонт қилиш билан овора. Ўз хоҳишлари билан шундай қилишяпти. „Бундай кишилар орасида мана шу аёллар ҳам бор. — Вера Кароянец, Оля Сороченко ва Маша Вакулина...

Кекса бир ишчи дарвоза олдидаги деворга ғишт териш билан машғул, учта ёш жувон ремонт қилиниб бўлган цехни супуриб тозалаб қўйишди. Цехни қачон ишга туширмоқчисиз деган саволга улар: «Индинга» — деб жавоб беришди.

Аммо фабрикадаги ишларнинг ҳаммасини ишчиларнинг ўз қўли билан бажариб бўлмайди. Айниқса бу ишларни тез битиришнинг иложи йўқ. Биноларнинг бир қисмини батамом бузиб ташламаса бўлмайди. Бироқ, ишлаб турган цехларга ишлатиш учун имкони бўлган бошқа цехларни ҳам қўшиш мақсадида ҳамма чоралар кўрилмокда.

Лекин болаларга ғамхўрлик энг биринчи вазифа бўлиб қолди. Шаҳарнинг ҳамма жойида шундай қилинмоқда. Болалар боғчасининг биноси бузилиб кетган эди, — дарҳол янги жойда, ёғочдан ясалган павильонда болалар боғчаси ташкил этилди. Торроқ бўлса ҳам, лекин кунга яраб турибди. Хизмат биноларидан партkomнинг биноси омон қолган. «Биноларнинг ҳаммаси вайрон бўлса ҳам, партком охирги дақиқагача туриши лозим!» — деб ҳазиллашяптилар. Бундан ташқари бош механикнинг икки хонадан иборат анча катта биноси ҳам омон қолган. Партkomнинг «турар жойи»даги деворлар гарчи дарс кетган бўлса ҳам. завод бошқармаси ва бошқа баъзи бўлимлар шу кичкина бинога кўчиб кирди. Бош механик кабинети эса болалар яслисига берилди.

Гўдаклар бизнинг планетамиз унчалик осойишта жой эмаслигини ҳали билишмайди. Улар, бегона жойга ўзларининг атрофига тўр тутилган каравотчаларига жойлашгандек ўрнашиб олишди. Ёшгина тарбиячилар чаққон ишлаб юришибди. Улардан бирининг оёғи бинт билан боғланган — эҳтимол безовталик билан ўтган туннинг нишонаси бўлса керак. Кичикроқ дарахтзорда чодирлардан девор қилинмоқда, тўғриси девор осилмоқда — бу ерда болалар боғчасининг филиали бўлади. Сал нарироқдаги палаткада бухгалтерлар ишлаб ўтиришибди. Бухгалтерия «болалар зонаси»да жойлашганлиги сабабли унинг тақдири ҳал қилиб қўйилган. «Бухгалтерларни кўчириб юборамиз, жойни болаларга олиб берамиз» дейишяпти.

Биринчи навбатда — болалар, биринчи навбатда — ҳамма нарса болалар учун. Бу Тошкентда ҳамманинг шиори бўлиб қолди. Шаҳарда бир неча мактаб вайрон бўлди, болалар муассасаларининг кўпи шикастланди. Шу сабабли болалар учун фақат шаҳардан ташқарида эмас, ҳатто шаҳарнинг ўзида ҳам: Островский номидаги Сарой ҳузурида, Набиев номидаги Сарой ҳузурида, Горький, Ленин комсомоли, Ғалаба, Пушкин, 1-Май, Раҳимов, Киров номидаги паркларда, Шастри номидаги массивда ҳам палаткалардан иборат лагерлар қурилмоқда. Шу лагерларда олти минг болани давлат ҳамма нарса билан тўла таъминлаб туради. Авария ҳолига келиб қолган болалар уйларининг тарбияланувчилари Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ ва бошқа кўпгина шаҳарлардаги болалар уйларига кўчирилмоқда.

Бизнинг мамлакатимизга келаётган ажнабийлар бизда болаларга меҳр-муҳаббат зўрлигини, халқимиз болаларга бениҳоя ғамхўрлик қилаётганлигини кўриб, ҳамиша ҳайратда қолишади. Тошкентда бу аҳвол айниқса яққолроқ кўринмоқда. Буржуа давлатларининг биронтаси ҳеч қачон шу хилдаги шароитда болаларга бунчалик меҳрибон ва ғамхўр бўлган эмас ва бўла олмайди! Бу тадбирларнинг социал ва социалистик моҳияти шуки, бизнинг бу ғамхўрлигимиз бойларнинг ва художўй кампирларнинг арзимас хайри-эҳсони эмас, балки давлат болаларга ғамхўрлик қилишни ўзига энг биринчи вазифа қилиб олганлигининг натижасидир.

Лекин болаларга қилинаётган ғамхўрлик ҳам ҳозир Тошкент учун қилинаётган жуда катта ғамхўрликнинг озгина қисми, холос. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон пойтахтига ёрдам тўғрисида махсус қарор қабул қилдилар. Шу қарорда кўрсатилган тадбирларнинг ҳаммасини ҳатто оз-моз бўлсада битта мақолада айтиб адо қилиб бўлмайди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Совети бамисоли фронт штаблари каби ишлаб ички резервларни ва одамларнинг куч-ғайратини сафарбар қилмоқдалар, ўзларининг қуйи ташкилотларини, республиканинг юзминглаб, миллионлаб жонкуяр ва доно кишиларини ишга солмоқдалар. Иқрор бўлиб шуни айтиш керакки, баъзан биз муассасаларимизда ҳақиқатан мавжуд бўлган ёки ўзимиз гумон қилган бюрократлик машмашаларини жуда жиғи-бийрон бўлиб кўп қоймиз. Аммо, жамиятимизнинг бутун ташкилий мураккаблигини ва эпчиллигини, жамиятимизнинг ўз-ўзини бошқаришдаги одатдан ташқари тез ишлайдиган ва мустаҳкам механизмини мана шундай кунларда кўриб ўзимиз ҳам ҳайрон қоламиз. Гарчанд жамиятимиз шундайлигини чамамда илгари билган бўлсак ҳам, барибир бунга таажжубланамиз. Ана шундай кунларда даҳшатли синовларга бардош бера оладиган, бу даҳшатли офатлардан одамларни ҳимоя қилишга қодир бўлган жамиятимизнинг қудратли ва оқилона кучига иззат ва ҳурматимиз тағин ҳам ошади. Совет коллективизми, манфаатлар ва тақдирларнинг муштараклиги нималигини ана шундай кунларда қироатхоналарча эмас, балки алоҳида равишда, бевосита идрок қилиб тушуниб оласан киши.

Кейинги йиллар давомида Ўзбекистонда рус адабиёти ва санъати сўнгра эса Украина адабиёти ва санъати декадалари ўтказилди, бу декадалар жуда самимийлик вазиятида ўтди, чинакам гавжум ва оммавий байрам тусини олди. Белоруссия декадаси шу декадаларнинг энг охиргиси бўлди. Унинг якунловчи кечаси ўтказилаётганида беш баллгача кучга эга зилзила бўлиб ўтди. Шу декадаларнинг ҳаммасида мамлакатимиз халқларининг қардошларча дўстлиги тўғрисида ҳам қайта-қайта гапирилган эди. Гапнинг ростига кўчиб шуни айтишим керакки, шу сўзлар ҳар қанча чин юракдан айтилаётган сўзлар бўлса ҳам аммо, қайта-қайта такрорлана бериб баъзан ўзининг эмоционал таъсирини йўқотиб қўймоқда эди, қандайдир расмият учун айтилаётган сўзларга айлана бошлаган эди. Ҳатто танқидпараст шундай олифталар ҳам бўлдики, улар ҳамма нотиқлар бир қолипда гапиряпти дейишдан тортинмайдиган бўлиб қолдилар, «Э, қўйсангизчи, бу сўзлар юз марталаб такрорланганку, бунақа гапларни эшитганмиз-ку, бирор янгироқ нарсани айтсангизчи», — деб калака қиладиган ҳам бўлиб қолишди.

Буни қарангки, баъзан биз бундай калака қилиб айтилган гапларга эътибор бермас эдик, бунақа олифталарга лозим бўлган зарбани бермас эдик, баъзи бир кимсалар шунақа олифталарнинг «оригинал гапига» учиб, уларнинг тузоғига илиниб қолар эдилар, ваҳолонки бунақа олифталар умуман бир чақага арзимайдиган кишилар эканлиги маълум эди, улар тошкентлик бир ошнамнинг таъбири билан айтганда ҳеч нарсага жон куйдирмайдиган, бамисоли «Қашқар маҳалладаги пахса девол» сингари маҳлуқлар эди. Бундай пахса девол ҳар қанча қалин бўлса ҳам, чириб путури кетиб қолган, бу эса зилзила вақтида, шу жумладан Қашқар маҳалланинг ўзидаги зилзила вақтида исбот бўлди.

Миллий санъатларнинг ранг-баранг бўёқлари билан товланган декадалар ўтиб кетди ва ўтмиш хотираси бўлиб қолди. Аммо, шу декадаларда қайта-қайта гапирилган халқлар дўстлиги эса ўзининг ҳаётбахш ва гўзал жамолини яққол кўрсатди. Халқлар дўстлиги энди сўзларда эмас, балки амалий ишларда намоён бўлди. Ер қимирлашнинг биринчи тўлқинлари тугамасданоқ Москва, Киев, Минск ва бошқа шаҳарларнинг вакиллари Тошкентга йўл олдилар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорларида кўрсатиб ўтилган тадбирларга қўшимча қилиб ҳар бир республика ўзининг қардошларча ёрдам қўлини узатмоқда.

Ҳозир бутун гап шундаки, модомики шундай ҳодиса рўй берган экан, омон қолган эски бинолар халақит бераётган бўлса шу биноларни ҳам бузиб ташлаб, Тошкентнинг янги, замонавий марказини қуриш керак. Бош планни кўпчилик бўлиб аниқлаб, Москва, Украина, Белоруссия ва бошқа республикалар ўзларига участкалар олмоқдалар, ўз ҳисобларидан, ўз лойиҳачилари, архитекторлари, бинокорлари ёрдами билан, ўз бинокорлик материаллари, ўз машиналари билан шу участкаларда янги иморатлар қуриб берадилар. Ҳозир Тошкентга Москва ва Киевдан эшелонлар, Уссури тайгасидан вагон-вагон ёғоч, Хабаровскдан йиғма уйлар, Тунгускадан паркетлар келмоқда. Буларнинг ҳаммасини айтиб адо қилиб бўлмайди. Ҳозир Тошкентга юқори малакали ходимлар тушган ва замонавий техника ортилган ўнлаб қурилиш поездлари келмоқда, юз эллик минг киши яшайдиган ва бир йил ичида қуриб битказиладиган йўлдош—шаҳарча қуриладиган Сергелида вагонлардан йиғма уйлар тушириб олинмоқда. Бу уйлар тўппа-тўғри даланинг ўзига, кўм-кўк бўлиб ўсаётган жўхоризорга туширилмоқда.

Совет халқлари дўстлигининг чинакам жамоли шу тариқа намоён бўлмоқда. Социалистик жамиятимизнинг одам-одамга дўст, ўртоқ деган асосий ахлоқ қонуни амалда мана шу тариқа ўзини кўрсатмоқда.

Ер қимирлашлар тобора сўна бориб, ҳали давом этса керак. Лекин шаҳардаги ҳаёт имкон борича нормаллашди. Бош панасиз қолган кишилар қариндош-уруғлари, дўстлари, ёр-биродарлариникига бориб яшамоқдалар, бундай ёр-дўстлар зилзиладан зарар кўрганларга ўз бағирларини кенг очиб қўйдилар; бош панасиз қолган кишиларга жамоат ташкилотларининг бинолари бўшатиб берилмоқда, улар кўчаларга қатор-қатор қилиб жойлаштирилган ёки боғлар ва паркларда бамисоли посёлкаларга айлантирилган ўн икки минг палаткада яшамоқдалар. Касалхоналар, медицина пунктлари, ошхоналар ишлаб турибди. Катта универмаг ичи халқ билан лиқ тўла — бу ерда ҳам, бошқа жойларда ҳам халойиқ ботинкадан тортиб магнитофонгача хилма-хил нарсаларни аввалгидек сотиб олмоқда, аммо мебелга талаб кўпроқ. Бутун шаҳар эса моторларнинг гувуллаши билан тўлган: бульдозерлар ва ўз хизматини адо қилиб бўлган танклар шикаст етган ва авария ҳолатига келиб қолган иморатларни, шунингдек гарчи бутун қолган бўлса ҳам аммо янги иморатлар қуришга халақит берадиган биноларни уриб йиқитмоқда. Янги марказ қуриш учун жой тайёрланмоқда.

Тошкентда май кунларининг —оғир синовлар, шахсий кулфатлар, жуда катта зарар етказилган кунларнинг манзараси мана шундай. Аммо, шу билан бирга Тошкентдаги май ойи мардлик, юксак даражада онглилик, уюшқоқлик ойи бўлди, қизғин иш авж олиб кетган ва халқлар дўстлиги, миллатлар аро совет қардошлиги тантана қилган ой бўлди.

Тошкент шаҳри.
(телефон орқали).
(«Правда», 15 май).

ЗИЛЗИЛА ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

И. ҲАМРОБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси, Геология ва геофизика институтининг директори.

Инсоният ҳали енга олмаган офатлардан бири зилзиладир. Бунга сабаб зилзила манбалари жойлашган ернинг ички тузилиши ва тараққиёт қонунлари етарли даражада ўрганилмаганлигидадир. Мавжланиб оқувчи дарёлар, довул-бўронлар, ёнғинлар яқин пайтларгача сирли ва енгилмас кучлардан ҳисобланар эди. Инсоният механика ва гидродинамика қонунларини чуқур ўрганиб, дарёларни тўсмоқда ва унинг қувватидан фойдаланмоқда. Зилзила эса ҳамон инсонни саросимага солиб келмоқда. 1556 йилда рўй берган даҳшатли Хитой зилзиласи, 1755 йилдаги Лиссабон, 1906 йилдаги Сан-Франциско, 1908 йилдаги Мексика, 1923 йилдаги Япония, 1960 йилдаги Чили, 1962 йилдаги Скопле зилзилалари... Буларнинг ҳар бири минглаб кишиларнинг ҳаётини сўндирди, миллионлаб кишиларни бошпанасиз қолдирди. Солномаларнинг гувоҳлик беришича, Хитой зилзиласи натижасида 40 мингга яқин киши қурбон бўлган; 1923 йилдаги Япония зилзиласи пайтида фақат Токио шаҳрининг ўзида 140 минг киши ўлган.

Биз Ўрта Осиё тарихини варақлар эканмиз, дам у ерда, дам бу ерда зилзилалар бўлиб турганлигини кўрамиз. 1887 ва 1910 йилларда Олмаота, 1886 ва 1887 йилларда Тошкент, 1902 йилда Андижон, 1907 йилда Қоратоғ (Ҳисор), 1911 йилда Сарез (Бартанг), 1925 йилда Қуршоб, 1948 йилда Ашхобод, 1950 йилда Хаит зилзилалари ва ҳоказолар... Булар орасида 1946 йил Тошкент ва 1964 йил Маркайдаги каби 6-7 баллгача бўлган бошқа ер қимирлашлар ҳам бўлиб турди. Атоқли олимлар Семёнов-Тяньшанский ва Северцевларнинг айтишича 1902 йил 3 декабрда юз берган зилзила натижасида Андижонда 4652 киши ўлган, 50х35 чақирим майдон ичида 26 минг уй-жой бузилган. Ўша пайтлардаги аҳоли орасида ҳукм сурган саросималик, паришонлик, вайроналик, уйсиз қолган меҳнаткаш халқнинг етим-есирларнинг узоқ вақтгача тортган машаққати, чеккан оҳ-фиғонларини тасаввур қилиш қийин. Юқорида келтирилган фактлардан кўриниб турибдики, ҳар ҳолда кучли зилзилалар унча тез содир бўлавермайди. Профессор Г. П. Горшков келтирган статистик материалларга кўра, ҳар йили жаҳонда юз берадиган жуда кучли зилзилаларнинг сони бир мартадан ошмайди; синдирувчи (8-9 балл) зилзилалар сони 10 дан 100 гача, қисман бузилишларга олиб келувчи зилзилалар мингга яқин, заиф зилзилалар (1-3 балл) сони эса 10 мингдан ортади.

Зилзилаларга оид бўлган тарихий материалларни чуқур ўрганиш баъзи районларда ер қимирлаш фаолиятида муайян такрорланиш бор, деган фикрга олиб келмоқда. Масалан, бизнинг сейсмолог олимларимиз Е. М. Бутовская, В. И. Уломов ва бошқаларнинг ҳисобича, Тошкент области ва унга яқин Чотқол тоғларида зилзилага мўл бўлган 20-25 йилдан кейинги 75-80 йил осойишталик билан ўтади. Бундай такрорланиш ҳали етарли исботланиб, қонуният қаторига ўтгани йўқ. Бироқ, тоғ жинсларининг иссиқлик ўтказиш ва энергия тўплаш хусусиятларини ҳисобга олиб тўпланган маълумотлар юқорида эслатилган такрорланиш тўғрисидаги фикрларнинг ҳақиқатга яқин эканлигидан далолат беради.

Одатда ҳар бир зилзила ер негизининг баъзи жойларида тўпланган иссиқлик ёки кинетик энергиянинг бўшалишидан иборатдир. Г. П. Горшковнинг ҳисоблашига кўра, жуда кучли зилзилалар пайтида 1.10^{24}—1.10^{25} ЭРГгача миқдорда энергия ажралади. Бу машҳур ДнепроГЭСнинг 300-350 йил давомида ишлаб чиқарадиган электр қувватига баравардир! Бундай зилзилалар пайтида ҳосил бўлган ёриқларнинг узунлиги 10 километрдан 100 километргача, улар бўйлаб содир бўлган вертикал силжишлар 12 метргача, горизонтал силжишлар эса 10 метргача бўлиши мумкин.

Тошкент ва Тошкент области (Чотқол — Қурама тоғларидан Ўратепагача) 1946 йилдан буён ўзининг сейсмоактив даврини кечираётир. Бу йил 26 апрель ва ундан кейинги тебранишлар шу даврнинг энг авжга чиққан нуқталари бўлиши мумкин. Тошкент зилзиласининг характерли моментлари қуйидагилардан иборат:

Биринчидан, унинг эпицентри жуда ҳам юзада (атиги 7-8 километр). Бу ҳолат бузилишларга сабаб бўлган 7,5-8 балли тебранишларнинг жуда кичик (3,5—4 $км^2$) майдон ичида содир бўлишига олиб келди. Иккинчидан, энг кўп тебраниш ва бузилишларнинг шарқи-жанубдан ғарби-шимолга чўзилиб, шу томондан ўтадиган ёриқлар (разлом) зонасига мос келишидир. Бундан ташқари, Тошкент орқали Жиззах томондан Жамбул томонга қараб бошқа бир мураккаб тахланган зона ўтадики, бунинг бир қисми Тошкент, бошқа бир қисми Коржантов ёриғи номи билан маълумдир. Апрель — май мобайнида Тошкентда содир бўлган зилзилалар шу икки ёриқ зоналарининг кесишган жойига тўғри келади. Шу белгиларга кўра Тошкент зилзиласини тектоник (ер силжишлари) сабабларга боғланган, деб ҳисоблаш мумкин.

Мамлакатимизда расмий қабул қилинган карталарда Тошкент 7-8 балли зонада жойлашган. 26 апрель зилзиласи Тошкент майдонининг геологик тузилишига қараб, ҳар жойда 5 баллдан 8 баллгача ҳар хил қайд этилди.

Тошкентда жойлашган марказий ва кўчма сейсмик станциялар яхши ишлайди. Буни исбот қилиш учун бир мисол келтирмоқчиман. 1964 йил февралда Аляска (АҚШ)даги Кадьяк оролида каттиқ зилзила бўлиб, унинг кучини бизнинг Геология ва геофизика институтимиз сейсмологлари ўн бир балл, деб баҳоладилар. Шу воқеадан бир ой кейин Тошкентга келган Американинг Москвадаги элчихона ходимлари Кадьяк зилзиласини Америка сейсмологлари бевосита ўша ернинг ўзида текшириб, 11,5 балл деб белгилаганларини хабар қилдилар. Демак, сейсмик станцияларимиз ва олимларимизнинг 14-15 минг километр масофадан туриб белгилаган маълумотлари атиги ярим баллга фарқ қилган.

Зилзила бўлишини олдиндан айтиш мумкинми? Афсуски, бу саволга ҳали узил-кесил ижобий жавоб бера олмаймиз. Ҳозирги вақтда қайси ерларда зилзилалар бўлишини айтиш мумкин, неча баллдан ошмаслигини ҳам олдиндан айтиш мумкин, бироқ қайси ой, қайси кун ва қайси соатда бўлишини мўлжаллашга ҳали ожизмиз. Юқорида айтилганидек, ҳали бунинг учун бизнинг билимларимиз етарли даражада эмас. Ҳозирги вақтда зилзилани олдиндан айтиб бериш йўллари жадаллик билан қидириляпти. Ернинг ички процессларини физика-математика қонунларини кенг қўлланиб ўрганиш, бу процессларнинг такрорланиш сабабларини билиш, ер қобиғида энергия турларининг тўпланиш ва тарқалиш қонунларини очиш бу йўлларнинг биридир. Ўзбекистон тупроғида юз берадиган зилзилаларнинг аксарияти тектоник сабаблардан бўлиши — бу масалани ўзбек совет геологлари бошқа мамлакат, масалан Япония геолог ва сейсмологларига нисбатан муваффақиятлироқ ва тезроқ ҳал қила оладилар, дейишга асос беради. Бунга сабаб чет эл олимларининг кучсизлиги эмас, албатта. Улар зилзилаларни кузатиш ва унинг сабабларини ўрганишда жуда зўр ишлар қилганлар. Гап шундаки, Япония ва Американинг ғарб қирғоқларида содир бўладиган зилзилаларда ҳам тектоник, ҳам вулканик кучлар баравварига иштирок қилади. Одатда бу кучларнинг нисбий ролини белгилаш жуда ҳам қийин масаладир.

Энди, зилзиланинг олдини олиш мумкинми, деган савол туғилади. Бу саволга қисман ижобий жавоб бериш мумкин. Ер қимирлашни тўла равишда бартараф қилиш — юқорида айтилган масала, яъни зилзилани олдиндан айтиб беришнинг тезроқ ечилишига боғлиқ. Зилзиланинг олдини олиш айни замонда ҳар бир ернинг неча балли бўлишини белгилаш ва шу ерда мўлжалланган зилзила кучига бардош берадиган уй-жой ва иморат-иншоотлар қуришдан иборатдир. Бу антисейсмик чоралар, деб айтилади.

Ер энергетикаси қонунларини ўрганиш келажакда, инсониятга зилзилани ҳам олдиндан бартараф қилишга имкон беради.

Шундай вақт ҳам келадики, инсоният ер негизида тўпланаётган иссиқлик ва бошқа энергияларни чиқариб олиш ва ундан фойдаланишга ўрганади. Инсонга даҳшат солиб келган табиий офат манбалари жамият учун хизмат қилувчи туганмас энергия конига айланади.

ҚИЗҒИН УЧРАШУВЛАР

(Боши биринчи бетда)

Порт-Саид мудофааси музейини совет меҳмонлари кўздан кечирдилар. Бу музей экспонатлари Сувайш канали қурилиши тарихига ва шаҳарнинг чет эл босқинчиларига қарши шонли курашига бағишланган.

Совет меҳмонлари «Майдон Ашшуҳадо»дан чиқиб, президент Ж. А. Носир ва Бирлашган Араб Республикасининг бошқа расмий кишилари билан бирга портга бордилар ва катерларга тушиб, бир соат давомида Сувайш каналининг бош зонасини айланиб чиқдилар. Порт иншоотлари ҳамда портни такомиллаштириш ва янада модернизация қилиш мақсадида олиб борилаётган ишлар билан танишдилар. Совет меҳмонлари порт зонасини айланиб юрган вақтларида уларни Порт-Саид докёрлари ва порт устахоналарининг ишчилари қизғин табриклаб турдилар.

Совет меҳмонлари порт территориясидан чиқиб, муниципалитет биносига бордилар. Бу ерда Порт-Саид губернатори М. Тўлан совет делегацияси ва президент Жамол Абдил Носир шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида президент Носир билан А. Н. Косигин қадаҳ кўтариб, табрик сўзлари айтдилар.

ИСКАНДАРИЯ СОВЕТ МЕҲМОНЛАРИНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

ИСКАНДАРИЯ, 14 май. ТАСС махсус мухбирлари **А. Ступак** билан **И. Березниковский** хабар берадилар:

«Искандария совет халқини табриклайди!» «Яшасин Араб — Совет ҳамкорлиги!» — СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги совет ҳукумат делегацияси ва президент Жамол Абдил Носир кеча Бирлашган Араб Республикасининг иккинчи катта шаҳри, Искандарияга келганларида шаҳар аҳолиси уларни кўчаларда хурсанд бўлиб кутиб олиб, шу хитобларни кўп марталаб такрорлади.

Совет ҳукумат делегациясининг резиденцияси «Расэттин» саройига олиб борадиган денгиз ёқасидаги кенг «Корниш» бульвари бугун байрам тусини олди. Бирлашган Араб Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари кўп километрли мана шу магистралнинг бошидан охиригача ёнма-ён ҳилпираб турибди.

Бу байроқлар Совет Иттифоқи ва Бирлашган Араб Республикаси халқлари ўртасидаги дўстлик ва қалин ҳамкорликнинг рамзи бўлиб турибди. Икки халқнинг бу дўстлиги бутун Миср матбуотида асосий мавзу бўлиб қолди. Газета киоскаларида, Аттаҳрир майдонида, Жумҳурия ва Ҳуррия кўчаларида, шунингдек шаҳарнинг бошқа районларида искандарияликлар совет меҳмонларининг визити тасвирланган газеталарни битта қолдирмай дарров сотиб олмоқдалар. Шаҳар аҳолиси совет кишилари билан учрашганларида Совет Иттифоқи халқига бўлган ўзларининг ҳурмат ва эҳтиромларини изҳор қилмоқдалар.

Искандария — Бирлашган Араб Республикасининг муҳим саноат маркази ва денгизга очилган дарвозасидир. Ҳар кун жаҳоннинг турли мамлакатларидан Искандария портига ўнлаб кемалар келиб кетади. Кейинги йилларда Совет Иттифоқи байроғи остида бу ерга келган кемаларни айниқса тез-тез кўриш мумкин. Искандария денгизчилари билан Қора денгиздаги совет портлари денгизчилари бир-бирлари билан қалин дўст бўлиб олишган.

Искандариянинг ўзида ҳам Совет — Миср мустаҳкам ҳамкорлигининг белгилари кўриниб турибди. Бу ерда, Ўрта денгиз соҳилида яқин Шарқда энг катта кемасозлик корхонаси қурилмоқда. Бу қурилишда юқори малакали ўнлаб совет мутахассислари ишламоқда. Совет ҳукумат делегацияси шаҳарда бўлган кунларда маҳаллий газеталар бу йилнинг ўзидаёқ мана шу корхонада Миср савдо флотининг кемалари қурила бошлайди, деб хабар беришди. Искандария кемасозлик корхонаси Миср флотини ва мамлакатнинг ташқи савдо алоқаларини ривожлантиришда катта роль ўйнайдиган бўлиб қолади. СССР техника кадрлари тайёрлашда ҳам катта ёрдам бермоқда. Юзлаб мисрликлар Искандария ўқув юртларида ўқиб мутахассис бўлиб чиқдилар ва ҳозир кемасозлик корхонасида мустақил ишламоқдалар.

Искандария Араб миллий озодлик ҳаракатида ҳамиша актив қатнашиб келган. Искандария ишчилар синфининг ўз революцион традициялари бор.

1952 йилги революциянинг 11 йиллиги хотирасига ва мустақиллик учун курашчилар шарафига бағишланиб, шаҳарнинг денгиз соҳилида «Мужтаҳидлар боғи» очилган. Бу ердагилар Миср халқи 1919 йилда Англия ҳукмронлигига қарши қўзғолон кўтарган кунларда Искандария кўчаларида бўлган жангларни яхши эслайдилар. Шаҳар тарихидаги бошқа шонли саҳифалар ҳам унутилгани йўқ. Искандариянинг совет шаҳри — Одесса сингари ўтмишдан қолган революцион традициялари кўп. Бу иккала шаҳар бир-бири билан қардошлашган ва уларнинг бир-бирлариникига ўхшаш анчагина муштарак жиҳатлари бор.

Искандария — қадимий шаҳар. Бу шаҳарнинг негизини эрамиздан олдин 325 йилда македониялик Искандар (Александр) курган эди ва ҳозир ҳам унинг номи билан аталади. Искандария кўп асрлик тарихга эга бўлганлигига ва кўпгина оғир синовларнинг бошидан кечирганлигига қарамай, у ўзининг жўшқин ёшлик ғайратини, курашга бўлган иродасини, олдинга интилишини ҳали ҳам сақлаб келмоқда. Совет Иттифоқи ва Бирлашган Араб Республикасининг байроқлари Искандария кўчаларида ёнма-ён ҳилпираб турган бу қадимий шаҳар аҳолиси эса ,совет меҳмонларини қизғин олқишлаб ўзининг содиқ ва синалган дўсти — Совет Иттифоқи халқини табриклаётган ҳозирги кунда шаҳарнинг бу хусусияти айниқса яққол сезилиб турибди.

МУЗОКАРАЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚОҲИРА, 16 май. (ТАСС). 16 майда Қубба саройида совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Бирлашган Араб Республикаси президенти Ж. А. Носир ўртасида музокаралар давом эттирилди. Улар СССР билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги муносабатларга доир масалаларни, шунингдек ҳозирги халқаро аҳволнинг муҳим проблемаларини дўстона вазиятда муҳокама қилдилар.

УСТА ПАХТАКОР ДАЛАСИДА

Маматқул ака пайкални айланиб юрар экан, хаёл уни ўтмишга етаклади.

— 1944 йил. Худди шу ерда гектаридан 18 центнердан ҳосил олган эдик. 1964 йилда экин майдонини 174 гектарга кенгайтириб, унинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил кўтардик. Янги беш йилликнинг биринчи йилида эса ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга қарор қилдик. Бригадамиз коммунистик меҳнат коллективи деган ном олди. Ҳозир ишимиз чакки эмас. Ҳамма майдонларда чигит бир текис униб чиқиб далалар ям-яшил ғўза ниҳолларига бурканди.

Маматқул ака жилмайди. Қадамини тезлатди. Ҳадемай унинг жонажон дўстлари — бригада аъзолари келиб қолишади. Узоқдан қизларнинг ялласи эшитилди.

Маматқул ака овоз келган томонга қаради. Оқ яктак кийиб, устидан белини маҳкам боғлаган Акбарали Турдалиевнинг нариги картада эгатлар оралаб юрганини кўрди.

— Ҳорманг Акбарали, — деди жўякларда жилдираб оқаётган оби-ҳаётга боқиб. Сув пушталарни қорайтириб, ғўзаларнинг томир-томирига қон бўлиб сингиб боряпти. — Баракалла.

«Пахтакор» колхозининг республикада хизмат кўрсатган пахтакор Маматқул ака Тожибоев бошлиқ бригадада меҳнат авжида. Бригада аъзолари ғўзанинг биринчи комплекс парваришини тугалладилар. Истаган ҳосилни етиштириш учун техникадан тўла фойдаланмоқдалар. Барча майдондаги ғўзалар узунасига ва кўндалангига культивация қилинди. Бу ишда Абдуғани Ҳабибуллаев ва Абдужаббор Ваҳобов каби универсалчилар чинакам мардлик кўрсатишди.

Бригаданинг Марҳамат Ҳайдарова, Тошхон Аҳмедова, Собирахон Маматқулова сингари меҳнатсевар аъзолари эса кунлик чопиқ ва ягана нормаларини 1,5-2 баравардан бажаряптилар.

Колхознинг СССР Олий Совети депутатлигига кандидат Турдихон Саттарова бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам ғўзанинг биринчи парваришини тугаллаб, иккинчи парваришни бошлаб юбордилар.

М. ТУХТАСИНОВ.
Андижон область, Балиқчи району.

Суратда: моҳир экскаваторчи Жуманиёз Маткаримов. Жанубий Хоразм канали қурилишида намуна кўрсатиб меҳнат қилаётган ўрток Ж. Маткаримов смена топшириқларини ҳамиша бир ярим-икки ҳисса ортиғи билан бажараётир.

А. Тўраев фотоси.

БЕДАПОЯЛАР ДОРИЛАНЯПТИ

НУКУС. (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Қорақалпоғистон Автоном республикасида бу йил бедапояларни 20 минг 700 гектарга етказиш мажбурияти олинган. Бу юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш ва ҳосилдорликни ошириш учун кўпгина колхоз ва совхозларда махсус бедачилик бўлимлари, участкалари, бригадалари ташкил қилинди. Эски бедапояларни парвариш қилиш, янги экилган ерларда уруғни текис ундириб олиш ва уни сақлаб қолиш юзасидан барча зарур тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу кунларда бедапояларда пайдо бўлган зарарли ҳашаротларга қарши дори сепиш бошлаб юборилди. Автоном республика ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси ва қишлоқ хўжалик авиацияси ходимлари Хўжайли районидаги «Шуманай», Қўнғирот районидаги «Равшан», Кегайли районидаги «Эркиндарё» совхозларида «АН-2» самолёти билан кунига 200-250 гектар бедапояни дорилаяптилар. Зараркунандаларга қарши курашда самолётлардан ташқари тракторга тиркалган пуркагичлардан ҳам кенг фойдаланиляпти.

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

ҒЎЗАЛАР БАРАВЖ

ШЎРЧИ. Ўтган йили 1150 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 33 центнердан «оқ олтин» етиштириб, пахта тайёрлаш йиллик планини областда биринчи бўлиб бажарган Энгельс номли колхоз деҳқонлари бу йил ҳам чигит экишни биринчилар қаторида тугалладилар. Шу кунларда колхоз механизаторлари ғўза парваришини уюшқоқлик билан давом эттирмоқдалар. Айниқса Тиловқобул Ҳуррамов, Шоймардон Шерқобулов ўртоқлар намунали ишлаяптилар. Улар сифатли культивация қилган майдонларда ғўзалар баравж.

Д. Бойназаров.

СИФАТЛИ ПАРВАРИШ

ОҚҚЎРҒОН. «Ленинобод» колхозининг республикада хизмат кўрсатган механизатор Т. Ғазотов бошлиқ бригадаси аъзолари юқори ҳосил етиштириш учун курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Улар ҳозиргача 150 гектар майдондаги ғўзанинг биринчи парваришини сифатли тамомладилар.

И. Ҳатамов.

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

ЯНГИҚЎРҒОН. «Партия XXII съезди» колхозининг пахтакорлари беш йилликнинг биринчи йилида 1185 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришмоқчи. Мўл ҳосил учун курашда айниқса юқори ҳосилли Боёзхон Жўраев бошлиқ бригада деҳқонлари намунали ишламоқдалар. Улар барча майдонда чигитни бир текис ундириб олиб, экинни культивация қилишни қизитиб юбордилар. Шу кунгача бригадада 30 гектардан кўпроқ ердаги ғўза қатор оралари ишлаб қўйилди.

К. Раҳимов.

☆

БАҒДОД. «Правда» колхозининг деҳқонлари бу йил давлатга камида 5 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Бунинг учун улар 1948 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил кўтариш мақсадида ҳозир ғўза қатор ораларини ишлашни қизғин давом эттирмоқдалар. Экин культивация қилиш билан бир вақтнинг ўзида озиқлантирилмоқда.

Ҳ. Исҳоқов.

ҚУНИГА 140-145 ГЕКТАРДАН

ХЎЖАОБОД. Карл Маркс номли колхоз пахтакорлари 1265 гектар майдонда чигитни бир текис ундириб олдилар. Ғўза парвариши ҳам барвақт бошланди. Шу кунларда Қўзибой Юсупов, Ваҳобжон Мирзаев, Турғунбой Укаев ўртоқлар каби механизаторлар кунлик нормаларини ошириб бажариш билан бирга ишнинг сифатига ҳам алоҳида эътибор беряптилар. Хўжаликда 26 та чопиқ трактори ишлаб турибди. Кунига 140-145 гектар ердаги ғўза культивация қилинмоқда.

У. Раҳматуллаев.

ЯШИЛ КВАДРАТЛАР

Шу кунларда пахтакор даласида файз ўзгача. Деҳқоннинг қадрдон даласи мурғак ғўза ниҳоли билан безанди. Бу, «оқ олтин»дан тоғ-тоғ хирмон яратиш иштиёқида меҳнат қилаётган азаматларнинг қўлга киритажак улкан ғалабасининг дебочаси, холос.

Мўл ҳосил учун кураш қизғин тус олмоқда. Айни кунларда асосий эътибор ғўза парваришига қаратилмоғи, барча куч ва техника воситалари шу ишга сафарбар этилмоғи даркор.

Буни яхши тушунган миришкорлар ғўза парваришига зўр бераётирлар. Улар агротехника комплексидаги ҳар бир тадбирни ўз вақтида бир-бирига боғлаб ўтказиб, ғўзаларнинг дуркун ўсишига эришмоқдалар. Буни қишлоқ мухбирларидан редакциямизга кўплаб келиб турган хатлар мазмунидан ҳам яққол кўриш мумкин.

Мухбирлар хатидан

— Кекса пахтакор Абдуқаҳҳор ота Исабоев бошлиқ бригада аъзолари, — деб ёзади Ҳ. Исҳоқов Бағдод районидаги «Правда» колхозидан, — ғўза парваришини агротехника қоидалари асосида ўтказмоқдалар. Тажрибали механизатор Сотиболди Холбоев яшил квадратлар орасини юмшатиш билан бирга гектарига 100 килограммдан селитра, 80-85 килограммдан суперфосфатни эланган гўнг билан аралаштириб, ниҳолларни озиқлантириб кетяпти.

КПСС XXIII съезди делегати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қумрихон Рустамова бошлиқ бригада аъзолари ғўза парваришида Москва районидаги Киров номли колхозда пешқадамлик қилаётирлар. Бригадада ғўзанинг биринчи комплекс парвариши тугалланди. Моҳир механизатор М. Йўлдошев ва Ч. Мамадиев ўртоқлар ҳар куни культивация топшириғини ошириб бажаришмоқда. Бригаданинг бошқа аъзолари ҳам 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун жонбозлик кўрсатиб меҳнат қиляптилар. Ўртоқ З. Тўхтасиновдан келган хатда шулар ҳикоя қилинган.

Ўртоқ Бобоқул Имомов йўллаган мактубда Самарқанд районидаги Улуғбек номли колхозда ғўзани қондириб суғоришга катта эътибор берилаётганлиги маълум қилинган. Хўжаликнинг ҳамма бригадасида суғориш намунали ташкил этилган. Сувчиликка тажрибали кишилар ажратилган. Усмон Алиев, Фазли Сайфиддинов, Асрор Аҳроров ва Нажмиддин Султонов сингари миришкорлар сув тараган майдонлардаги ғўзалар яхши ўсяпти.

— Коммунист Рейимбой Эгамбердиев, — деб ёзади қорақалпоғистонлик Р. Дўстжонов, — моҳир механизатор. Чигит экишда намуна бўлган бу азамат ғўза парваришида ҳам ғайрат камарини маҳкам боғлаб меҳнат қилаётир. У ҳар куни 5.6 гектар майдондаги ғўза қатор орасини юмшатиб, экиннинг баравж ўсишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Тўрткўл районидаги «Қирққизобод» колхозининг бошқа механизаторлари ҳам Рейимбойдан ўрнак олиб, унумли меҳнат қилаётирлар.

Жиззахлик С. Тўраев, гулистонлик П. Бухоров, Э. Рўзибоев, иштихонлик Р. Худойбердиев, фарғоналик А. Тўхтасинов, Ўзбекистон районидаги Х. Дадажонов, Ҳ. Алиев, Т. Мирзараҳматов, бағдодлик Ш. Рустамов, А. Абдураимов, гурланлик К. Иброҳимов, якнабоғлик К. Эгамбердиев, янгийўллик М. Хушматов, бекободлик Т. Усмонов ўртоқлар йўллаган хат-хабарларда ҳам ўша ердаги колхоз ва совхозларда ғўза парвариши кўнгилдагидек ўтказилаётганлиги маълум қилинган.

М. Қодиров, И. Худойбердиев, Қ. Ҳошимов, Н. Абдураҳмонов, Б. Жабборов, У. Йўлдошев, А. Рўзиев, Ш. Холмуҳаммедов, И. Шайдуллаев, Ҳ. Орипов ўртоқларнинг ёзишларига қараганда Хўжаобод районининг Куйбишев номли колхозида, Жеттисой районининг «Ўзбекистон 40 йиллиги» совхозида, Вобкент районининг «Ленинград» колхозида, Москва районининг Охунбобоев номли колхозида, Қарши районининг «Ленинизм» колхозида, шунингдек Ҳазорасп, Каттақўрғон, Ўрта Чирчиқ, Бўка районларининг бир қатор хўжаликларида ғўзанинг дастлабки парвариши юксак агротехника қоидалари асосида ўтказилмоқда, экин нормал ўсяпти. Бошқа қишлоқ мухбирларидан олинган хат-хабарларда ҳам мўл ҳосил ишқида меҳнат қилаётган пахтакор ва механизаторларнинг иши мадҳ қилинади.

ШОЛИ МЎЛ БЎЛАДИ

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларида «Суғориладиган ерларнинг шўр ва зах босишини тугатиш, сув камчил системаларни сув билан таъминлашни ошириш ишлари қизитиб юборилсин. 3,5 миллион гектар яйлов сув билан таъминлансин. Амударё этакларида шоликорлик базаси вужудга келтирилсин», дейилган.

Совхозимиз ишчилари партия ва ҳукуматимиз топшириқларини амалга оширишда ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. Ерларнинг структурасини яхшилаш, унумдорлигини ошириш соҳасида анча ишлар қилинди. Ерлар барвақт минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси билан озиқлантирилди, катта-катта майдонлар текисланиб, қондириб суғорилди.

Ўтган хўжалик йилида совхозимиз шоликорлари фидокорона меҳнат қилиб, ҳосилдорликни гектар ҳисобига 3 3.5 центнерга кўпайтирдилар. Хўжалигимиз бўйича 2.748 тонна шоли етиштирилди. Бир неча шоли усталари етишиб чиқди. Улар ҳосилдорликни кўтаришда рекорд қўйдилар.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида янги марраларни эгаллашни мўлжаллаб турибмиз. Бу йил 2.140 гектар майдонга шоли экилади. Гектаридан 25 центнердан ҳосил олиниб ялпи шоли ҳосили 4.815 тоннага етказилади. Шундан 4.300 тоннаси давлатга сотилади. Шу йилнинг ўзида деҳқончилик оборотига 640 гектар ер қўшилди.

У. ҚУРБОННИЁЗОВ,
Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхоз директори.

ВЛКСМ XV СЪЕЗДИГА

ЎТЮРАК

Ҳакимжон кадрлар бўлимидан хурсанд бўлиб чиқди-да, тўғри цехга борди. Мастерни суриштирди, у конструкторлар йиғилишига кетган экан. Ҳакимжон ҳар бир дастгоҳ ёнида тўхтаб қолар, уни маҳорат билан бошқараётган ишчиларга ҳаваси келарди.

Мастер Ҳакимжоннинг олдига келиб, у билан кўришгач, цех қизил бурчагига бошлади.

Йигит биринчи кунданоқ қунт, зеҳн билан ишлаш кераклигини тушунди. «Денгизларда сузолган матрос, наҳотки, слесарликни эпламасам», деб ўйлади.

Аммо, иш у айтгандек осон бўлмади. Мана, икки ой ўтди ҳамки, ишда на сифат, на сон бор. Йиққан редукторларининг учтадан биттаси брак... 22-йиғув цехидан деталга келган кишилар гўё «Сенинг айбинг билан конвейер тўхтаб турибди. Слесарликни эплаган киши қилади-да», деб таъна қилишаётгандек бўларди назарида.

Нима қилсам ишим юришиб кетади деб ўйлади у. Тўғри-да, шу йигитга ишонган коллективга доғ тушса, цех бир ойда 33 комплект ўрнига 25-28 комплект редуктор ишласа, йигитда ҳузур-ҳаловат бўлсинми?!

...Мана, цех комсомоллари йиғилиши бўляпти. Унда илғорлар илғорларни мусобақага чақиришмоқда. Қараса, Ҳакимжон на сонда бор, на саноқда. Қандай қилиб ўрнидан туриб кетганини ўзи ҳам билмай қолди. Ҳамма унга қарарди. Бу чоқ Ҳакимжон қулоқларигача қизариб кетган эди.

— Мен Баҳодир Ботировни мусобақага чақираман! — деди у.

Кимдир кулди, кимдир йигитга тан бергандек тикилди...

Шу-шу Ҳакимжон ишга барвақт келиб, керакли асбоб-ускуналарни олдиндан тайёрлаб қўядиган бўлди. Касбига меҳр қўйди. Ўқиди, ўрганди. Ниҳоят, тинмай олға интилган Ҳакимжон Алпанов аста-секин 3-механика-йиғув цехининг слесари сифатида танила бошлади. Энди йиғилишларда орқа қаторда эмас, гоҳ президиумда, гоҳ олдинги қаторларда, илғорлар билан ёнма-ён ўтирадиган, номи тилга олинадиган бўлди. Унинг расми цех «Ҳурмат тахтаси»ни безади...

Мана, Ҳакимжон яна кадрлар бўлимида. Уни кўриши билан бўлим бошлиғи Эргаш Қобулов ҳайрон қолди.

— Нима гап? — сўради у Ҳакимжон узатган аризани оларкан.

— Йўғ-е, заводдан қаёққа борардим! — деди Ҳакимжон. Бўлим бошлиғи аризани ўқиб бўлгач, Ҳакимжон Алпановнинг қўлини маҳкам қисди:

— Офарин! Мана асл комсомолнинг иши! Ўтюрак, экансан ука!

Аризада у қолоқ участкага ўтказишни сўраган эди. Шундан сўнг 26-цехга слесарь-ремонтчи бўлиб ўтди Ҳакимжон.

Яна кураш, изланиш...

У ҳозир ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ҳуқуқшунослик факультетининг кечки бўлимида ўқимоқда. У ВЛКСМ XV съездини муносиб меҳнат ғалабалари билан кутиб оляпти. Кунлик иш нормасини муттасил 130-140 процентдан адо этяпти. Завод азаматлари беш йилликнинг дастлабки икки ярим ойи мобайнида тайёрлаган 1500 «зангори кема»да бу ёш слесарнинг ҳам қалб қўри билан кучи — салмоқли ҳиссаси бор.

А. МИРЗАПУЛАТОВ,
«Ташсельмаш» заводининг ишчиси.

АЗАМАТЛАР

Валерий ТРИУМОВ,
АТК-3 комсомол ташкилотининг секретари.

Қарши — Амударё автомагистраль йўли. Унинг узунлиги 152 километр! Серқатнов бўлиб қолган бу йўлдан ҳар сафар ўтиб бораётганимда Владимир Лаурес, Валерий Юрченко, Виктор Терешенко каби дастлабки асфальтни ётқизган чўлқувар комсомол дўстларимни ҳурмат билан тилга оламан. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Қадрдон ўртоқларимни бирма-бир хаёлимдан ўтказиб бораётирман.

— Қаерда экан улар ҳозир?

— Қаерда бўларди, бирор қурилиш объектида ишлаб, чўлни бўстон этишда ўзларининг ҳиссаларини қўшаётгандирлар...

Ўзим билан-ўзим сўзлашиб бораётирман... Қаранг-а, шу қадар хаёлга берилганимдан, машина рулини бошқариб бораётган дўстим Владимир Зайцевни ҳам унутиб қўйибман.

Ҳайбатли «МАЗ» зўр бериб пишқиради. Юклар оғирлик қиляптимикин? Моторнинг «юрак уриши»га қулоқ соламиз.

— Уриши бир текисда... Машиналар ҳам чўл қийинчиликларига дош беряпти. Балли, азамат! — кўнгилдан ўтказамиз...

Биз ишчилар посёлкасига кириб борганимизда қуёш ўз ётоғига бош қўйган эди...

Ҳа, дўстлар, чўл ҳаёти ана шундай завқли. Қуёшдан олдин туриб, уззукун йўл босасан. Қоронғи тушганда яна қайтасан. Чўл танобини тортаётган шоферларга ҳавасингиз келяптими? Келади.

Машинамиз қурилиш бошқармаси биноси олдига келиб тўхтади. Бу ерда таниш-билишларимизни учратамиз. Булар орасида қўли гул бетонкор ва бульдозерчилар, шофер ва электриклар... хуллас, чўл учун қайси касб мутахассислиги зарур бўлса ҳамма-ҳаммаси шу ерда. Мана, бизнинг азамат шоферлар ҳам турибдилар. Уларнинг ҳаммаси чўл қийинчиликларини татиб кўришган. Мирза Аҳмедов ва Александр Антиновни оласизми, Ражабов ёки Николай Климовни оласизми — уларнинг ҳаммасининг суяги чўлда қотган.

Бугун бошқарма биносида комсомол-ёшларнинг йиғилиши бўлади. Бунда:

— Сен ВЛКСМ XV съездига қандай совға билан келдинг, деган масала кўрилади.

Ишончимиз комилки, ҳар бир ВЛКСМ аъзоси бу саволга дадил жавоб бера олади.

ЎЗБЕК ГУЛЛАРИ МОСКВАДА

МОСКВА, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). ВЛКСМ XV съездида қатнашиш учун қуёшли Ўзбекистондан 150 делегат келди. Улар гўзал Фарғона ва Зарафшондан, қадимий Бухоро ва Хоразм воҳасидан, Қарши, Шеробод даштларидан, олис Қорақалпоғистондан келган азамат йигит-қизлардир. Ўзбекистон ёшлари ўзлари билан севикли диёрнинг шу баҳор тонгида очилган гулларини келтириб улуғ доҳий В. И. Ленин мақбарасига қўйдилар.

Ётакчи

Хадил бугун ишга жуда барвақт келди. У қомат тўкиб турган сада тагидаги супада туриб, кўз илғамас тоғларга завқ-шавқ билан назар солди. Борлиққа зар кокилини ёзиб, Ҳисор тоғлари ортидан қуёш аста кўтарилмоқда. Шунда олам бир зумда нур билан йўғрилгандек бўлди. Тун шабнамидан юзини ювган майсалар қуёш нурида кўзгудек жилваланади. Узоқ-яқиндан най садоси қулоққа чалинади, тракторларнинг наърасида эса ҳаммаёқни тутгандай. Ҳадил кўкрагини тўлдириб-тўлдириб тонг ҳавосидан симирди. Яшил рангли ён дафтарчасини олиб, унинг саҳифаларига нималардир ёзди...

Яшил ранг дафтарча! Бу унинг доимий ҳамроҳи. Уни варақлар экансиз, саҳифаларидан кўп нарсани ўқишингиз мумкин. Улар жуда қисқа, лекин комсомол етакчисига тушунарли. Мана, бир саҳифада шундай сўзлар бор: «Ш. Қўчқоров пропагандистлик қилаётган «Кругозор» тўгараги машғулотини кузатиш, «Комсомол прожектори» ёрдамида қўзилатиш мавсумига тайёргарликни кўриб чиқиш, 3 кишини райком бюросига КПСС сафига ўтказиш учун олиб бориш, ғаллачилик бригадасида группа комсомолларнинг умумий йиғилишини ўтказиш...». Ана шу ёзилганларнинг ҳаммаси жуда муҳим. Уларни бажариш эса кишидан масъулият, ирода ва билим талаб қилади. Ҳадил Поёнов ҳаммасини билади. Ахир у Крупская номли колхоз комсомолларининг етакчиси, энг яқин маслаҳатчиси.

Хадил колхоз комсомол ташкилотининг секретари бўлиб ишлаётганига кўп вақт бўлгани йўқ. Уни ўтган йили бўлиб ўтган ҳисобот сайловида сайлашган. У Крупская номли колхоз комсомолларининг ишончини амалий иш билан оқлаш ва ўз фаолиятини бўшаштириб юборган ташкилотнинг обрўсини кўтариш учун биринчи кунданоқ ғайрат билан ишга киришди. Ахир, ўз жонажон қишлоғи, колхози доим илғорлар сафида бўлишини ким истамайди дейсиз.

Комсомолларнинг жонкуяр етакчиси Хадил бундан уч йил муқаддам ўрта мактабни тамомлаб, ўзи туғилиб ўсган Крупская номли колхозда қолди. Аввал бухгалтер ёрдамчиси бўлиб ишлади. Эндиликда эса хўжаликнинг барча тармоқларида шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётган комсомолларнинг етакчиси. У бу вазифани моҳирона бажаряпти. Колхоз комсомол ташкилоти партия ташкилотининг ҳақиқий ёрдамчиси бўлиб қолди. Ёшларнинг деярли ҳаммаси хўжаликнинг асосий тармоғи бўлган чорвачилик ва ғаллачиликда меҳнат қилишяпти.

Хўжаликда комсомол сафи ҳам илғор ёшлар ҳисобига ўсиб бормоқда, ўтган йили механизаторлардан Эшқобил Чориев, Хўжан Худойбердиев, шоферлардан Давлат Чориев ва бошқалар ВЛКСМ сафига қабул қилинди. Шунингдек, беш киши КПСС аъзолигига кандидат этиб қабул қилинди.

Колхоз комсомол ташкилоти ҳузуридаги «Комсомол прожектори» штаби ҳам яхши ишламоқда. Унга ташкилотчи ва ишчан комсомол аъзоси Мурод Сафаров бошчилик қиляпти. Штаб аъзолари машина паркини, қўйчилик фермасини — хуллас, колхоз хўжалигининг барча соҳасини назорат қилиб боришади. Улар мавжуд камчиликларни аниқлаш билангина чекланиб қолмай, балки нуқсонларни бартараф этишда актив ёрдам берадилар. Масалан, Ражаб Рўзиев, Эшдавлат Ортиқов мудирлик қилаётган фермаларда қўзилатиш мавсумига яхши тайёргарлик кўрилмаганлиги аниқланди. Бу ишни комсомоллар тезда ўз қўлларига олиб, нуқсонларни бартараф этдилар. Ўз ишига масъулиятсизлик билан қараган Ражаб Рўзиев эса қаттиқ огоҳлантирилди.

Комсомол етакчиси йигит-қизларнинг меҳнат тарбиясига асосий эътиборни қаратиш билангина чекланиб қолаётгани йўқ. Колхозда комсомол сиёсий маорифи ўқуви намунали ташкил этилган. Ш. Қўчқоров, А. Эргашев ўртоқлар пропагандистлик қилаётган «Кругозор» ҳамда «Ёшлар» ва «Жамият тараққиёти» тўгаракларида машғулотлар мунтазам ва қизиқарли ўтяпти.

Ёш коммунист Хадил Поёнов етакчилик қилаётган колхоз комсомол ташкилоти ёшлар ўртасида машъалларнинг иш тажрибасини кенг ёйишга ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Масалан, Мусурмон Чориев, Бойбўри Қурбонов, Ҳайитгул Чориева сингари машъал чўпон ва сут соғувчиларнинг иш тажрибаларини оммалаштиришга эришди. Шу кунларда у етакчилик қилаётган комсомол ёшларнинг асосий эътибори КПСС XXIII съезди қарорларини амалга оширишга қаратилган.

Ҳ. АМИНОВ,
Қашқадарё область, Ғузор район комсомол комитетининг секретари.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ДУНЁНИНГ ҲАР ТОМОНИДАН

ТАССНИНГ ЯКШАНБА КУНГИ ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИ

ИНДОНЕЗИЯ ҲУКУМАТИНИНГ ТАКЛИФИ

ЛОНДОН. Индонезия ҳукумати Малайзия билан бевосита сулҳ музокаралари бошлашни таклиф қилди. Президент Сукарно 15 майда гапириб, Малайзия бош министри Абдул Раҳмон билан ўзи учрашишга тайёрман, деди, дейилади Рейтер агентлиги мухбирининг Жакартадан берган хабарида. Президент бу гапни ўзининг бош кенгашчилари билан бирга ўтказган мажлисидан кейин айтди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Пенангдан (Малайзия) берган хабарида айтилишича, Абдул Раҳмон Сукарнонинг ўзи билан бундай учрашишга тайёрлигини табриклади.

ЖОСУС ЙЎЛДОШ

НЬЮ-ЙОРК. 14 майда Ванденберг ҳарбий ҳаво базасидан (Калифорния штати) АҚШ ҳарбий бошқармаси «Атлас-Ажена» ракетаси системаси ёрдамида Ернинг махфий сунъий йўлдоши қутб орбитасига чиқариб қўйилди.

БОНН — ВАШИНГТОН — БОНН

БОНН. Ғарбий Германия мудофаа министри фон Хассел Қўшма Штатлардан Германия Федератив Республикасига қайтиб келди. У Вашингтонда АҚШ мудофаа министри Макнамара билан музокаралар олиб борди, шунингдек Бундесвер авиация ва ракета қисмларининг солдатлари ва офицерлари таълим олаётган Америка ҳарбий базаларини бориб кўрди.

Фон Хассел, мен Вашингтонда олиб борган ҳарбий ва сиёсий музокаралар «ниҳоятда қимматли» бўлди, деди.

ДУШМАННИНГ 1.048 САМОЛЁТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 16 май. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: 13 ва 14 майда Шимолий Вьетнам зенитчилари Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бузиб ўтган Америка самолётларидан иккитасини уриб туширдилар. Улардан бири Нгеан вилоятида, иккинчиси эса Куангбинь вилоятида уриб туширилди. 1964 йил 5 августидан бери, дейилади ахборотда, Шимолий Вьетнамда уриб туширилган Америка самолётларининг жами 1.048 тага етди.

АСВОН УЧУН СОВЕТ УСКУНАЛАРИ

ҚОҲИРА, 16 май. (ТАСС). МЕН агентлиги хабар беради: Баланд Асвон тўғони учун Совет Иттифоқидан ускуналар олиб келган совет кемасининг юклари Искандария портида бўшатиб олинди.

Бу ускуналар тез фурсатда Асвонга юборилади. Совет кемаси қайтишда Бирлашган Араб Республикасидан Совет Иттифоқи учун сотиб олинган неча минг тонналаб гуруч ва пахта олиб келади.

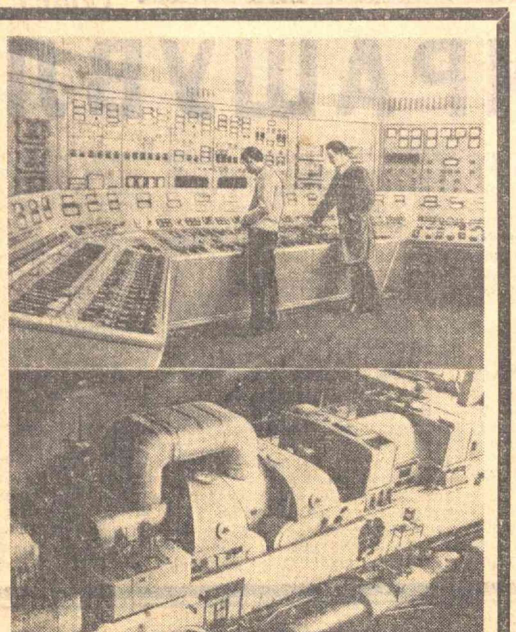

Польша Халқ Республикаси юксак тараққий этган энергетика саноатига эга. Ҳозир саноат объектларига, шаҳар ва қишлоқларга тўрт юздан ортиқ электростанция ток бермоқда. Яқин вақт ичида яна бир неча электростанция қурилиши тугалланади. Суратларда: юқорида — Сталова Воля электростанциясининг бошқариш пульти; пастда — машина зали.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

А. ҒУЛОМОВ

Ўзбекистон КП Фарғона область комитети ревизия комиссиясининг аъзоси, область Советининг депутати, меҳнаткашлар депутатлари Фарғона район Совети ижроия комитетининг раиси Аҳтам Ғуломов хизмат вазифасини бажара туриб 43 ёшида фожиали ҳалок бўлди.

А. Ғуломов 1923 йилда Фарғона районининг Водил қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилди.

Меҳнат фаолиятини 1939 йилдан бошлади. 1942 йилдан 1951 йилгача Совет Армияси сафида хизмат қилди. Ҳарбий хизматдан бўшаб келгач масъул раҳбарлик лавозимларида, 1955 йилдан 1958 йилгача Водил райпромкомбинати раиси бўлиб ишлади.

Тошкентдаги Олий партия мактабини тамомлагач, Қува ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари қилиб сайланди, 1964 йилдан буён эса Фарғона райижрокомининг раиси бўлиб ишлади.

А. Ғуломов қишлоқ хўжалиги, маданият, маориф ва соғлиқни сақлашни ривожлантиришга кўп куч ва ғайрат сарфлади.

А. Ғуломов халқ хўжалигини ривожлантиришда катта ва самарали иш олиб борганлиги учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва тўртта медаль билан мукофотланди.

Фарғона область меҳнаткашлари Аҳтам Ғуломовнинг вафоти туфайли қобилиятли ва ташаббускор раҳбар, ажойиб дўст ва ўртоқдан жудо бўлдилар. Унинг хотираси қалбимизда мангу сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлар.

ЖАҲОН БИР ҲАФТАДА

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг Бирлашган Араб Республикасига визити жаҳондаги ҳамма мамлакатларда кенг равишда муҳокама қилинмоқда ва шарҳланмоқда. Бу визитга ҳамма мамлакатларда бир хил назар билан қаралаётгани йўқ, шундай бўлиши ҳам тамоман табиийдир. Жаҳондаги кўпгина мамлакатларда ва даставвал араб мамлакатларида совет ҳукумат делегациясининг Мисрда бўлишини матбуот мамнунлик ва хайрихоҳлик туйғуси билан шарҳламоқда. Лекин визитни очиқдан-очиқ хафа бўлиб ва ғижиниб кузатаётган мамлакатлар ҳам бор. Бу айниқса Америка ва инглиз буржуа газеталарининг саҳифаларида ўз аксини топмоқда. Ана шу газеталар визитнинг аҳамияти хусусида ҳар хил бўлмағур уйдирмалар ва тахминлар билан тўлиб чиқмоқда.

«Бирлашган Араб Республикасининг халқи, — деб ёзади Қоҳирадаги ҳафталик «Алмусаввар» газетаси, — совет делегациясини ва унинг бошлиғи А. Н. Косигинни шоду-хуррамлик билан кутиб олмоқда, чунки улар халқаро сиёсатда жуда катта раҳбарлик мавқеини эгаллаб турган мамлакатнинг, Бирлашган Араб Республикасига асл, беғараз дўст эканлигини амалда кўрсатган мамлакатнинг вакилларидир. Ҳамма сиёсий ва миллий масалаларимизда, арабларнинг барча проблемаларида Совет Иттифоқи бизнинг вафодор дўстимиз бўлиб келди ва бизни доимо қўллаб-қувватлади». Совет делегациясининг Бирлашган Араб Республикасига қилган визити халқаро миқёсда катта аҳамиятга эга эканлиги ҳам араб газеталарида таъкидлаб ўтилмоқда. «Президент Носирнинг Совет ҳукумати бошлиғи А. Н. Косигин билан учрашуви, — деб ёзади «Алаҳром» газетаси, — тарихдаги шундай бир масъулиятли даврда ўтмоқдаки, бу даврда империалистик агрессорлар халқларнинг озодлик ҳаракатидан қақшатқич зарбага учраган ўз позицияларини ва таъсирини тиклаб олишга уринмоқда».

Бунинг тасодифийлиги ёки тасодифий эмаслигини айтиш қийину, лекин айни совет ҳукумат делегациясининг Бирлашган Араб Республикасига визит қилган вақтига тўғрилаб, Америкадаги «Ассошиэйтед Пресс» агентлиги «масъул манба»га таянган ҳолда бир хабарни эълон қилди. Шу хабарда АҚШ озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисида Бирлашган Араб Республикаси билан тузилган ва муддати бу йил июнь ойида тугайдиган битимни янгиламайди, дейилади.

Бу гапларга яна шуни илова қилиш мумкинки, Совет Иттифоқи билан тобора ривожланиб бораётган ҳамкорлик империалистларнинг сурбетларча дағдағасига зарба бериш учун Бирлашган Араб Республикасининг позицияларини мустаҳкамламоқда. «Бирлашган Араб Республикаси ўзининг сиёсий, социал ва иқтисодий тараққиёт йўлидан қилаётган ҳаракатида, деди А. Н. Косигин, Қоҳирада, ҳаммавақт Совет Иттифоқининг ёрдами ва мададидан умидвор бўлиши мумкин».

ЯНГИ ПОРТЛАШ ЁҚАСИДА

Вашингтонда бирин-кетин чақирилаётган кенгашлар Вьетнам урушини кенгайтиришдан иборат истиқболсиз сиёсатни муҳокама қилаётган бир пайтда, Жанубий Вьетнам шаҳарлари ўзининг биқирлаб қайнаб турган қозон эканлигини яна бир карра эслатиб қўймоқда. Сайгон, деб ёзади Англияда чиқадиган «Дейли мейл» газетаси, «янги сиёсий портлаш ёқасига мудҳишона яқинлашиб келмоқда». Америка гумаштаси генерал Ки режимининг ўтган ойда пир этиб учиб кетишига сал қолди. Ўша пайтда жанубий вьетнамликлардан неча ўн минг кишилар кўчаларга чиқиб, «Йўқолсин ҳарбий диктатура!», «Америкаликлар, туёғингни шиқиллатиб қол!» деб талаб қилдилар.

Жанубий Вьетнамдаги Америка маъмурлари будда диндорлари билан студентларнинг мана шу оммавий ғалаёнларини ҳеч қандай қурол кучи билан бостира олмасликларини тушуниб қолдилар. Чунки ғалаёнчиларга аҳолининг бошқа табақалари ва ҳатто баъзи бир армия қисмлари мадад бериб турибди. Вьетнамга қарши уруш ҳаракатлари олиб борилаётган бир шароитда гражданлар уруши бошланиб кетиши мумкинлигини, деб ёзди ўшанда «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаси, Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинларининг қўмондони генерал Уэстморленд штабидаги кишилар сезмасдан қола олмади.

Шу сабабдан бош министр Кига ўзини тиғга урмаслик ва будда диндорларининг сайлов ўтказиш тўғрисидаги талабларига рози бўлишни маслаҳат бердилар. Август ойида бутун Жанубий Вьетнамда сайлов ўтказилажаги Сайгонда расман эълон қилинди. Бу сайлов ҳокимият тепасига янги ҳукуматни олиб келиши керак.

Мана шу чора Жанубий Вьетнамда ҳукуматга қарши ва Америкага қарши ғалаёнлар тўлқинини пасайтириб, маълум вақтгача вазиятни бўшаштирди. Лекин аҳвол ҳали тартибга тушишга улгурмасданоқ, генерал Ки билан унинг аъёнлари бошқача тилда сайрай бошлади. Апрель ойининг охиридаёқ Ки «сайловга яхшироқ ҳозирлик кўриш» имкониятини бермоқ учун уни август ойидан октябрь ойига кўчиражагини айтди. Чет эллик обзорчилар Кининг бу гапи билан океан нариги ёғидан келаётган гаплар бир-бирига шубҳали равишда мос бўлиб тушаётганини пайқаб қолишди. Галдаги йўл-йўриқларни олиб келиш учун Вашингтонга жўнаган АҚШнинг Сайгондаги элчиси Генри Лож сайлов ўтказишга «шошилмаслик»ни маслаҳат берди. Унинг конгрессдаги баъзи бир дўстлари эса Жанубий Вьетнамда сайлов ўтказишни «зарарли уриниш» деб ҳисоблаймиз, чунки Сайгонда шундай ҳукумат майдонга келиши мумкинки, бу ҳукумат америкаликларни Жанубий Вьетнамдан жўнаб қолинг, деса ажаб эмас, биз мана шундан қўрқамиз деган гапларни бундан ҳам очиқроқ айтдилар. Сайлов биз учун жуда хатарли бўлиши мумкин, деди Америка сенаторларидан бири, чунки овозларни урушга қарши чиқаётган номзодлар олади.

Генерал Ки 7 майда Америка базасида нутқ сўзлади. Кининг дастлабки гапи унинг бу нутқи олдида ип эшолмай қолди. У, ҳокимият тепасида ҳеч бўлмаганда яна бир йил, балки бундан ҳам кўпроқ қолиш ниятида эканлигини айтди. Америка пойтахтидагилар сайгонлик рўдапонинг шунчалик ошкора гапиришини кутмаган бўлсалар керак: чунки у ўзини Жанубий Вьетнам халқи «манфаатларининг посбони» қилиб кўрсатаётган Америка маъмурларининг ҳамма режаларини чалкаштириб юборди.

«Бош министр»нинг нутқи Жанубий Вьетнамдаги биронта ҳам газетада босилмасин, деб Вашингтондан шошилинч телеграмма келди. Шу нутқдан ҳосил бўлган «ноқулай таассурот»ни йўқотиш учун давлат секретари Раскнинг ўзи шошиб-пишиб минбарга чиқди. Лекин у генерал Кининг сўзини нотўғри тушундилар, дейишдан бошқа нарсага ярамади. Аммо цензурага ва жаноб Раскнинг тасалли берувчи сўзларига қарамай, Жанубий Вьетнам жамоатчилиги Ки нутқининг асл мазмунини тушуниб олди. Сайгондаги ҳозирги режимга қарши бўлган будда диндорлари ва бошқа гуруҳларнинг намояндалари бу нутқни хиёнаткорлик деб баҳоладилар.

Мустабид Ки билан унинг тўдаси Америка найзаларининг панасида жон сақламоқчи бўлганга ўхшайди. Ҳозирнинг ўзидаёқ Вьетнам Жанубига 255 минг кишилик Америка армияси тўплаб қўйилган. Пентагон шу армия сонини ҳеч бўлмаганда яна юз минг киши кўпайтиришни қаттиқ талаб қилмоқда. Лекин «Нью-Йорк таймс» газетасининг эътироф этишича, Жанубий Вьетнамда Америка қўшинларининг сонини кўпайтириш билан Америкага қарши кайфиятлар муттасил равишда кескин кучайтириб юборилмоқда. Америкадаги «Лос-Анжелос таймс» номли бошқа бир газетанинг ёзишича.

Қўшма Штатларнинг ўзидаги нуфузли доиралар Вашингтондан ҳақиқат юзига боқишни талаб қилмоқдалар. Сенатор У. Фулбрайт Шарқи-Жанубий Осиёдаги урушни тағин ҳам кўпроқ кенгайтиришга қаратилган интилишлар сабабли Америка халқи орасида саросималик ва ташвиш ҳукм сураётганлигини айтиб, бундай сиёсат фақат янги муваффақиятсизликларга олиб бориши мумкин, холос, деди.

ВАШИНГТОН—БОНН ЎҚИ АМАЛДА

Франциянинг бундан буён НАТО ҳарбий системасида қатнашишдан бош тортганлиги АҚШ ҳукуматининг Ғарбий Германия билан икки томонлама ҳарбий-сиёсий ҳамкорликни кенгайтиришга интилишини кучайтириб юборди. Германия Федератив Республикасини ядро қуролига шерик қилиш масаласи теварагидаги ғаламуслик сўнгги ҳафталарда яна зўрайиб кетди. Президент Жонсон томонидан тузилган ҳамда давлат департаменти билан Пентагон мутахассисларидан иборат группа Ғарбий Германияга «ҳақиқий атом асри» эшигини очиб қўйиш учун калит топиб бериш билан машғул бўлмоқда. Ҳадеганда Вашингтондан Боннга, Бонндан эса Вашингтонга юқори мартабали вакиллар келиб турибди. Сўнгги ҳафтанинг ўзида АҚШ денгиз министри Нитце билан АҚШ авиация министри Браун Боннга келиб кетдилар. ГФР мудофаа министри фон Хассель ҳозир Вашингтонда. Канцлер Эрхард билан президент Жонсоннинг учрашувини ўтказиш планлаштириб қўйилди. Ғарбий Германияда чиқадиган «Ди Вельт» газетасининг ибораси билан айтганда, ҳозирча ядро қуроли масаласида ГФРни тенг ҳуқуқли қилиб қўйиш учун кураш давом этмоқда. Бонн ракетачиларига «замонавий ракета қуролини эгаллаб олишда ҳамма шароитларни яратиб бериш мақсадида Вашингтон Ғарбий Германияга Бундесвернинг яна бир ҳарбий билим юртини АҚШга кўчириш учун рухсат берди».

Шундай қилиб, Вашингтон — Бонн ўқи халқаро хавфсизлик учун яна бир чоҳ қазимоқда.

Н. ТУРКАТЕНКО,
В. ХАРЬКОВ.
(ТАСС).

ФУТБОЛ

ТЎРТ МИНУТДА ИККИ ТЎП

Ўтган шанба куни Москвадаги «Динамо» стадионида майдон эгалари билан «Пахтакор» командаси ўртасида бўлиб ўтган учрашувнинг тақдири ўйиннинг охирида — 78 ва 82-минутларда москваликлар киритган икки тўп билан ҳал бўлди. Гарчи, тўпларнинг авторлари «Динамочи»лар бўлса ҳам, ўйин 1:1 ҳисобида дуранг бўлди. Москваликлар ўз дарвозаларига киритиб юборган биринчи тўп қуйидаги вазиятда рўй берди: «Динамо»нинг ҳимоячиси Глотов ўйинда анча актив ҳаракат қилган моҳир ҳужумчи Абдураимовдан тўпни қизғаниб, дарвозабонга узатмоқчи бўлди. Тўп дарвозани ташлаб чиқиб кетган Ракитскийнинг устидан ошиб ўтиб, тўрга бориб урилди.

«Пахтакор» ҳамон мағлубиятсиз ўйнашида давом этмоқда. У 9 очко тўплаб, мамлакат чемпиони «Торпедо»ни қувиб ўтди ва бешинчи ўринга чиқиб олди. Командамиз навбатдаги учрашувни 22 майда «Спартак» билан ўтказгач, Тошкентга қайтиб келади.

* * *

Чемпионатнинг 7-туридаги қолган учрашувлар, мана, кимларга қувонч бағишлади-ю, кимларни изтиробга солди: киевлик «Динамо»чилар Москванинг «Торпедо» командаси дарвозасига иккита жавобсиз тўп киритиб, уларни на меҳмон деб «сийладилар» ва на чемпион деб «ҳурмат қилдилар». Москвада бўлган учрашувда «Спартак»чилар «Кайрат» устидан худди шу ҳисобда ғалаба қозониб, Украина футболчилари орқасидан қолмай, қорама-қора бормоқдалар. Бокунинг «Нефтяник» командаси ҳам мавсум бошлангандан бери мағлубият нималигини сезмаган командалардан бири бўлиб, бу гал ҳам улар Ростовдан келган армия футболчиларини 4:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Худди ўтган турда рўй берганидек, бу сафар ҳам «Арарат»нинг ҳужумчилари битта тўп уриб, Грузия футболчиларидан (энди кутаисилик «Торпедо»чилардан) 2 очкони тортиб олдилар. «Зенит» Москвада ЦСКАдан, «Локомотив» Минскда «Динамо»дан 1:2 ҳисобида енгилди. «Шахтёр» — «Черноморец» ва «Крылья Советов» — СКА (Одесса) учрашувлари 1:1 ҳисобида дуранг натижа берди.

КИМ НЕЧАНЧИ ЎРИНДА!?

(16 майга бўлган маълумот)

Командалар	У.	Т.	О.
1. «Динамо» К.	7	21-1	13
2. «Спартак»	7	12-2	13
3. «Арарат»	7	9-3	10
4. «Нефтяник»	7	9-3	10
5. «Пахтакор»	7	6-4	9
6. «Торпедо» М.	7	11-8	8
7. «Динамо» М.	7	6-5	7
8. СКА Р.	6	8-10	7
9. «Динамо» Тб.	6	6-4	6
10. «Торпедо» Кт.	7	10-10	6
11. ЦСКА	6	5-6	6
12. «Кайрат»	7	5-8	6
13 «Шахтёр»	7	5-10	5
14. «Динамо» Мн.	7	7-13	5
15. «Зенит»	7	4-11	5
16. «Черноморец»	6	4-8	4
17. СКА Од.	6	2-8	3
18. «Кр. Советов»	6	3-10	3
19. «Локомотив»	6	3-12	0

Рақамлар ўжар бўлади деганларидек, Украина футболчилари кўтарилган юксак чўққи ҳам, москвалик темир йўлчиларнинг составдаги охирги вагон каби бораётганликлари ҳам жадвалдан яққол кўриниб турибди.

А. МАЪЗУМОВ.

ТУШ ВА ЎНГИМДА

Отажоним,
О, меҳрибоним!
Тетикмисиз, азиз юлдузим?!
Нега узоқ —
Кўринмадингиз,
Нега маъюс, турасиз лол, жим?
Йўқ, қўймайман
Қучиш, суюшни,
Бўйнингизга осилишимни.
Соғинганман
Кўриб тўймайман,
Нега ташлаб кетдингиз мени?
Отажоним,
О, меҳрибоним!
Рухсат этинг айрилмам ҳеч ҳам.
Олиб юринг
Ҳузурингизда...
Мен сизга-ю, сиз менга ҳамдам.
«Шошма ўғлим,
Шошма, жон болам,
Замонанг соз, юрган йўлинг соз!
Ленин бобонг
Таълимларини...
Оқлаб, баланд, баланд қил парвоз!»
Севинчларим —
Қалбимдан тошиб,
Кўзларимни очдим каттакон...
Ҳа, отажон!
Умрим борича —
Сўзларингиз ёдимда ҳар он!

Ёш ижодкорлар

Тўлқин Ражабий ўзининг ихчам, фикрли, самимий лирикаси билан шеърият мухлисларини қувонтириб келаётган шоирлардан биридир. У улуғ давримизни, инсоний фазилатларни, севги ва садоқатни, дўстлик ва яхшиликни тараннум этувчи талайгина шеърлар ижод қилди. Т. Ражабийнинг нашр қилинган шеърий тўпламлари ва кейинги пайтларда яратилган шеърлари авторнинг тинмай изланаётганидан дарак беради.

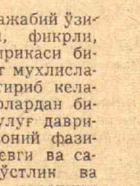

Қуйида Тўлқин Ражабийнинг янги шеърларини ўқийсиз.

ТУҒИЛДИМ-У, ДЕДИМ ЯХШИЛИК!

Мен шоирман,
яхшиликлар —
Қилиш учун яшайман
фақат.
Бошқа орзу,
манфаат йўқ,
Яхшиликлар қалбимда
қат-қат.
Инсон, Ватан,
Партияга —
Яхшиликлар қилсам
умрбод!
Ўлсам ҳам сўнг бўлар
эдим —
Бахтиёру, ўз
умримдан шод.

КОММУНИЗМ ТОНГИ

Тарих эшитгану, кўрмаган мутлоқ.
Ана ўша давр тонгидир бу, боқ!
Буюк Ватан узра, байроқ — нурафшон,
Келтирди у халққа беқиёс бахт, шон.
Ҳар инсон кўзида, ҳар бир шаҳарда,
Ҳар бир қишлоқ, ҳар бир хушвақт
саҳарда,
Олтин далаларда, қадрли кунда,
Яшил ўрмонларда, чароғон тунда —
Ҳаммасида унинг нури, шавқи бор,
Кўрки-ю, кулкиси, сўнгсиз завқи бор.
Қуёшдек нур тарар у алвон-алвон,
Унга дунё халқи қарайди шодон.

ҚУЁШ

Қуёш, қуёш!
Асрларни сен —
Бешигини тебратган
қуёш!
Борлиқ нарир...
Йўқликдан бору,
Борлиқдан йўқ. Сен
ҳамиша ёш!
Сенинг билан
Ер юзи гул-гул.
Сенинг билан
дарёлар гўзал.
Сенинг билан
Осмон беғубор.
Сенинг билан —
ер, сув, кўк тугал.
Порлайвер, ҳа!
Ёлғиз эмассан,
Қадимдаги каби эй,
қуёш!
Ер юзида —
СССР бор! —
Ҳаётбахшлик бирла у
йўлдош!

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Севастополлик ўқувчи қиз** (ҳужжатли фильм). 18.30 — **Қизил елканлар** (юқори синф ўқувчилари учун). 19.00 — **Энергетика гигантлари ўсади.** 19.20 — **Тинч Дон** бадиий фильмининг 1-серияси.

21.05 — **Эртанги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.10 — **Телевизион янгиликлар.** 21.25 — **Уста санъаткорлар куйлайди.** 22.05 — **Дўстлик қўллари** (телеочерк). 22.20 — **Истиқбол эгалари** (тележурнал).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Композитор Сергей Прокофьев** (болалар учун). 18.35 — **Тўғон ҳали қурилганича йўқ** (ҳужжатли фильм). 18.55 — **Тошкент янгиликлари.** 19.05 — **Спорт оламида** (телефильм). 19.25 — **Янги қурилишларда.**

Рус тилида: 19.45 — **Биринчи бурч** (ҳужжатли фильм). 20.05 — **Тошкент янгиликлари.** 20.15 — **Қорақалпоғистон бўйлаб** (телеочерк). 20.35 — **Тасвирий санъат музейида.** 20.55 — **Севгилим** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/V да **Марварид қидирувчилар,** 18/V да **Фауст.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/V да **Ишқинг билан.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Учинчи ёшлик (рангли кенг форматли) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9-15 минутда).

Газанда — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Жинжер Коффи омади — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Вернер Хольт саргузаштлари (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли «Москва» (кундуз ва кечқурун).

Шербур зонтиклари — «МИР» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

МАРКАЗИЙ, РЕСПУБЛИКА

ГАЗЕТА ва журналларига

область, шаҳар ва район ГАЗЕТАЛАРИГА 1966 йилнинг иккинчи ярми учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

ХОРЕОГРАФИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1966/67 ўқув йилига

ўқувчилар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Классик рақс бўлимига умумий таълим мактабининг 3-синфини тамомлаган 10-11 ёшдаги ўғил ва қиз болалар қабул қилинади. Ўқиш муддати 8 йил.

Халқ рақси бўлимига умумий таълим мактабининг 6-синфини тамомлаган 13-14 ёшдаги маҳаллий миллат ўғил ва қиз болалари қабул қилинади. Ўқиш муддати 4 йил.

Халқ рақси бўлими республиканинг музикали драма театрлари ва халқ рақси ансамбллари учун балет артистлари тайёрлайди.

Тошкент шаҳрида ва Тошкент областида яшовчилар учун танлаш комиссияси 24, 25, 26 майда кундуз соат 3 дан ишлайди.

Бошқа жойларда яшовчилар учун 24, 25, 26 майда эрталаб соат 10 дан ишлайди.

Аризалар қабул комиссиясига тақдим қилинсин.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўчаси, 31-уй, телефон 5-08-43 (3, 9, 10, 11-троллейбус, 24-автобуснинг «Баранов» остановкаси).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

БОТАНИКА ИНСТИТУТИ

лабораторияларнинг вакант вазифаларида ишлаш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Палеоботаника — младший илмий ходим (палеонтолог);

ўсимликлар анатомияси ва морфологияси — младший илмий ходим (ботаник);

геоботаника — старший илмий ходим (ботаник, биология фанлари кандидати);

ўсимликлар алькологияси ва микологияси — младший илмий ходим (ўсимликлар физиологи).

Ўсимликлар физиологияси ва биохимияси — старший илмий ходим (ўсимликлар, физиологи, биология фанлари кандидати);

Қизилқум чўли станциясида — лаборатория мудири (биология фанлари доктори ёки кандидати).

Конкурс муддати — 8/VI гача.

Ариза ва ҳужжатларни тақдим қилиш учун адрес: Тошкент шаҳар, Оржоникидзе посёлкаси, Академия шаҳарчаси.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

наборщиклар, печатниклар, линотипчилар, токарлар, слесарлар, газоэлектросваркачи, электромонтёрлар, қоғоз қирқувчи приёмщиклар, ёрдамчи ишчилар, юкчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 2-қаватда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

1966 йил 27 май кундуз соат 12 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети география факультетининг илмий совети мажлисида (Ленинград кўчаси, 19-уй, 111-аудитория) география фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

Х. Маҳмудов: «Душанба иқлими» деган темада.

В. М. Яркова: «Толмачёво аэропортидаги туманлар» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1966 йил 26 май кундуз соат 1 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети геология факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 32-уй, 133-аудитория)

Б. В. Яскович — геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Жанубий Тянь-Шань скумбрийси» деган темада.

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин(Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети коллективи радио диктори Х. Қаюмовга отаси

Абдували ҚАЮМОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

Бизнинг адрес — Совет Ўзбекистони

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34793, Совет қурилиши — В33358, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В33028, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32317, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37182, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ — 108. Индекс 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08417.